

Täysistunto

Tiistai 15.11.2022 klo 13.59—16.04

Täysistunto alkoi klo 13.59. Täysistunto päättyi klo 16.04.

Puhetta johtivat toinen varapuhemies Juho Eerola (13.59—15.59) ja ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne (15.59—16.04).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. U-asiat

Puhemies on lähettänyt valiokuntiin Euroopan unionin asiat U 82-85/2022 vp.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2022 neljänneksi lisätalousarvioksi

Hallituksen esitys HE 242/2022 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 1 tunti. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Mennään keskusteluun, ministeri Saarikko. — Kuiskattiin, että on tulossa. Ja sieltä hän saapuukin. Ministeri Saarikko, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.01 **Valtiovarainministeri Annika Saarikko** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyseessä siis vuoden neljäs lisätalousarvio. Se on ennakoitua paremman taloustilanteen, Suomen turvallisuuden, Ukrainan vankkumattoman tukemisen ja perheiden budjetti. [Hälinää — Puhemies koputtaa]

Talouden tila on pysynyt toistaiseksi ennakoitua parempana Suomessa, vaikka tummia pilviä on ollut taivaalla jo hetken aikaa, niin kuin tiedämme. Kun talous laajemmin on kehittynyt hyvin, se tarkoittaa yhtäläisesti hyviä uutisia myös julkiselle taloudelle. Lisäbudjetin myötä kuluvan vuoden verotuloarviota ehdotetaan korotettavaksi hieman yli miljard-

Pöytäkirja PTK 123/2022 vp

dilla eurolla. Tämä selittyy ennen kaikkea kasvaneella ansio- ja pääomatuloveron tuottoarviolla. Kiitos työnantajille, kiitos työntekijöille.

Valtion korkotulojen, osakkeiden myyntitulojen ja voiton tuloutusten arviota taas ehdotetaan vähennettäväksi vajaalla miljardilla eurolla, sekin ajankuva. Muutos johtuu valtion omistamien osakkeiden myyntituloarvion laskusta. Tästä miljardin muutoksesta 574 miljoonaa aiheutuu siitä, että hallituksen tulevaisuusinvestointien rahoittamiseksi tehtävät omaisuusmyynnit toteutetaan kyllä hallituskauden loppuun mennessä, mutta osin ensi vuoden puolella johtuen taloussuhdanteesta.

Arvoisa puhemies! Tämän lisäbudjetin suurimmat panostukset liittyvät tämänkin keran osalta turvallisuuteen. Suomi on toimittanut Ukrainaan merkittävän määrän tulivoimaista sotilaallista apua. Tämä on ollut oikein, tämä on välttämätöntä. Ukrainaan annetun avun aiheuttamaa aukkoa paikataan nyt kasvattamalla Puolustusvoimien materiaalsen kehittämisen valtuutta, joka nousisi reiluun 70 miljoonaan. Korvaavista hankinnoista aiheutuvat menot realisoituvat myöhemmin vuosina.

Jo annetun materiaaliavun kompensoimisen lisäksi hallitus esittää tässä lisäbudjetissa uutta sotilaallista tukea Ukrainalle. Kysymys on 30 miljoonan euron uudesta rahasta, joka käytetään joko Suomen maksusuutena kansainväliseen Ukrainan materiaalitukirahastoon tai suorana tukena Ukrainalle suomalaiselta puolustusteollisuudelta tehtävillä hankinnoilla. Se on joka tapauksessa merkittävä ja vaikuttava sotilaallinen tuki Ukrainalle.

Turvallisuuden osalta tässä lisäbudjetissa ehdotetaan rahoitusta myös Rajavartiolaitokselle itärajan aidan suunnitteluun ja pilotointihankkeeseen, josta meillä puolueilla on vahva yhteinen ymmärrys, sekin ajankuva. Varsinaisen raja-aidan rahoitus sisältyy myöhemmin annettavaan talousarvion täydennykseen, josta maan hallitus kävi tänään keskustelua.

Arvoisa puhemies! Tässä lisäbudjetissa vastataan myös energiakriisiin. InvestEU-ohjelman kansalliseen rahoitusosuuteen ehdotetaan 60 miljoonan myöntövaltuutta TEMille ja ympäristöministeriölle. Ohjelmalla tuetaan investointeja, joilla parannetaan rakennusten energiatehokkuutta tai uusitaan lämmitysjärjestelmiä uusiutuvia energiamuotoja, kuten maalämpöä tai aurinkoenergiaa, hyödyntäviksi. Ohjelmassa voidaan tukea myös esimerkiksi sähköautojen latausinfraan rakentamista ja muita ympäristöystävällisiä investointeja.

Arvoisa puhemies! Teitä ja raiteitakaan ei ole unohdettu, koska perusväylänpitöön ehdotetaan tässä korjausvelasta ja inflaatiosta johtuen reilut 31 miljoonaa. Raaka-aineiden hintojen nousu on nostanut myös kehittämishankkeiden kustannuksia. Yhteensä 11 hankkeen valtuuksiin ehdotetaan korotuksia 85 miljoonalla, jotta ne, hyvät edustajat, siis saadaan toteutettua hintojen nousunkin keskellä. Suurimmat näistä lisäyksistä kohdistetaan Turun ratapihaan, Kuopion ratapihaan ja Hailuodon kiinteään yhteyteen. Ja pidän tärkeänä, että tässä lisäbudjetissa valtatie nelosen Äänekoski—Viitasaari-tieosuuden eli Konginkankaan kohdan valtuutta korotetaan 50 miljoonaan euroon. Tie laitetaan lopultakin kuntoon.

Arvoisa puhemies! Elokuun alussa tein ehdotuksen suomalaisille lapsille ja perheille: ehdotin maksettavaksi ylimääräistä lapsilisää. Tämä esitykseni sisältyy nyt tähän lisäbudjettiin, ja kokonaishintalappu valtiolle nousee 112 miljoonaan euroon menoraamin puitteissa. Lisäys on kertaluontoinen, ei aiheuta pysyviä menoja valtiontalouteen. Se maksetaan joulun aatonaattona, ja se on tärkeä monelle suomalaiselle lapsiperheelle, joista valtaosa on pieni- ja keskituloisia. Toivon, että ylimääräinen lapsilisä lähettää myös viestin: vaikka pandemia jyllää ja Euroopassa soditaan, niin lapsista ja perheistä pidetään aina huolta.

Pöytäkirja PTK 123/2022 vp

Arvoisa puhemies! Totesin aiemmin, että positiivinen taloustilanne kasvattaa verokertymää. Tämän lisäksi tähän lisäbudjettiin sisältyy myös hyviä uutisia menoarvioiden muutosten osalta. Kaikelle tälle vuodelle budjetoidulle rahalle ei ole tarvetta. Esimerkiksi pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanottomenoista voidaan ottaa pois aiemmin arvioidut 200 miljoonaa, kun pakolaisia on tullut toistaiseksi ennakoitua vähemmän. Tämän takia myös vastaanottotoiminnan asiakkaille maksettavien tukien määrärahaa vähennetään noin 40 miljoonaa.

Samalla huomio myös toiseen myönteiseen asiaan: kehitys on myönteistä työllisyydessä. Työllisiä oli viime syyskuussa 86 000 enemmän kuin vuosi sitten, ja ennakoitua parempi työllisyystilanne pienentää sitä kautta myös työttömyysturvamenoja, ja tässä lisäbudjetissa työttömyysturvamäärärahoja pienennetään 280 miljoonaa — niin moni suomalainen on onneksi työssä.

Arvoisa puhemies! Yksi ajankuva on myös korkomenot ja korkotason muutos. Tässä lisäbudjetissa velanhoidtomien arviota ehdotetaan sitten taas nostettavaksi reilulla 100 miljoonalla. Muutokset ovat kaikessa nyt hyvin nopeita. Tämän seurauksena kuluvalle vuodelle budjetoidut korkomenot nousisivat kokonaissummana 780 miljoonaan. Velalla on taas hintansa.

Arvoisa puhemies! Vaikka teemme uusia tärkeitä panostuksia, niin tarvearvioiden pienentymisen ja hyvän verokertymän johdosta tämä lisäbudjetti vähentää valtion velanoton tarvetta noin 250 miljoonalla — siis vähentää valtion velanoton tarvetta. [Ben Zyskowicz: Hallitus on tehnyt säästöjä vai?] Vaikka ylijäämäinen lisäbudjetti ei poista tarvetta vastata pidemmän aikavälin taloudellisiin uhkiin, on se tämän hetken signaali Suomen ja suomalaisten hyvästä kriisinkestävyydestä ja yhteisestä sisusta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja nyt jos on halukkuutta käyttää pieniä debattipuheenvuoroja, niin ylösnousu ja V-painiketta. — Edustaja Zyskowicz ensimmäisenä.

14.07 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Lisätalousarvio mahdollistaa keskustelun vähän laajemminkin maan talouden hoitamisesta. Ministeri Saarikko, sanoitte melkein tasan vuosi sitten keskustan puoluevaltuustossa seuraavaa: ”Keskusta ei tule olemaan mukana hallituksessa, jossa keimaillaan talousryhdin hylkäämisen kanssa.” Nyt kun olen katsonut hallituksen viimeaikaisia tekemisiä ja aikomuksia — siirrettiin semmoinen miljardin paketti ensimmäiseen lisäbudjettiin — niin nyt on pakko sanoa, että ei näytä siltä, että tämä hallitus pelkää keimailla talousryhdin hylkäämisen kanssa, vaan se on suorastaan hypännyt sänkyyn talousryhdin hylkäämisen kanssa. Nyt kysyn teiltä, miltä teistä tämä tilanne näyttää: keimaillaanko vai onko peräti menty samaan sänkyyn?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Koskinen.

14.09 Johannes Koskinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen taloustilannehan on kansainvälisessä vertailussa selvinnyt koronasta kohtalaisen hyvin, ja tästä Venäjän sodan aiheuttamasta kriisistäkin selviämme, mutta opposition puolelta toistuvasti kiinnitetään huomiota velkaantumisen määrään ja siinä noihin velanhoidtokuluihin, joihin ka ministerikin viittasi. Nythän on peloteltu sillä, että tuo korkokäyränousu on kovin raju, mutta kun meillä kuitenkin se massa valtionvelasta on pitkäaikaista ja hyvin matalalla ko-

Pöytäkirja PTK 123/2022 vp

rolla, ellei jopa osaksi miinuskorolla otettua, [Välihuuto kokoomuksen ryhmästä] niin se korkokulujen nousu ei ole niin voimakasta kuin mitä ensi vuoden budjetti näyttää. Sinne otettiin yli puoli miljardia koron suojauskuluja, eivätkä varsinaiset korkomenot kasva sitä vauhtia kuin mitä ensi vuoden budjetti näyttää, eikä myöskään tämä 100 miljoonan euron lisä, jota tässä esitetään tämän vuoden kuluihin, tarkoita sitä, [Puhemies koputtaa] että samassa kulmakertoimessa nousisi jatkossa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Kiviranta.

14.10 Esko Kiviranta kesk (vastauspuheenvuoro): Puolustusvoimien toimintakyvyn kehittäminen ja rajasteen pilotointihanke ovat keskeisiä turvallisuuttamme vahvistavia hankkeita. Venäjän rajalle tarvitaan lisää turvaa muun muassa mahdollisia hybridihyökkäyksiä varten. Myös hävittäjähanke saatetaan totta kai maaliin ajallaan, joten valuuttakursisitappiot tulee kattaa. Ukrainan tukemista jatketaan, kuten pitääkin.

Ylimääräinen lapsilisä tulee todella tarpeeseen monessa perheessä elinkustannusten äkillisen nousun seurauksena, [Ben Zyskowiczin välihuuto] energia ja elintarvikkeet ovat tunnetusti kallistuneet merkittävästi tänä vuonna. Perusväylänpitoakaan ei ole unohdettu. Tällä hallituskaudella päätetyt hankkeet toteutetaan suunnitellusti ja tästä lisäbudjetista katetaan kustannusten nousua. Turun ratapihan kehittäminen on tärkeä hanke, joka viedään maaliin.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Vähämäki.

14.11 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Oikeastaan tästä lisäbudjetista ei ole sen isompaa huomauttamista. Keskeisiä havaintoja on se, että siellä osastossa 11 pääoman ja ansiotulojen kehitys on ollut hyvää, joten valtio saa 1 061 miljoonaa enemmän tuloja, mutta sitten toisaalta tämä edesauttaa siihen, että valtion lainanotto vähenee.

Ennakkokäsittelyssä hallintojaostossa olemme käsitelleet tätä aitaopilottia. Saadun selvityksen mukaan tämä on hyvä hanke, ja tämän kuuden miljoonan pilotin osalta sitten valmistaudutaan myöskin kakkos- ja kolmosvaiheeseen ja haetaan niitä hyviä käytäntöjä näihin.

Velanhoitomenot tulevat kasvamaan tulevina vuosina. Ennakointia on siinä, että vuosina 2025—2026 velanhoitomenot ovat suunnilleen tuplat siitä, mitä tällä hetkellä.

Kiittelen myöskin tästä lapsilisästä.

Oikeastaan tässä tämä näin lyhykäisesti.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Eestilä.

14.12 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt kun Saimaan kanavalle kävi niin kuin kävi ja siellä liikennöinti loppui, niin kyllähän paine Suomen maanteille aika rajusti rekkaliikenteen ja muun liikenteen näkökulmasta kasvoi. Tässä perusväylänpidossa, kun me nyt tiedämme, että maanrakennusindeksi on vuoden aikana noussut 15 prosenttia, käytännössä maali karkaa koko ajan. Nyt kun ensi vuoden budjettiin on kohdennettu 1,29 miljardia perusväylänpitoon, niin totta kai tämä 31,4 miljoonaa on tervetullut lisä, mutta juuri tästä kustannustason noususta johtuen tämä ei nyt riitä alkuun-

Pöytäkirja PTK 123/2022 vp

kaan, ja lopputulema näissä fundamentaalisen tärkeissä liikenneinvestoinneissa on se, että tiestö rappeutuu ja korjausvelka uhkaa nousta yli 1,3 miljardin.

Nyt kun jatkossa rahaa kohdennetaan, niin nämä kaikkein tärkeimmät eli tiestön kunto ja varsinkin vähäliikenteisen tiestön kunto toivottavasti nousevat korostuneesti esille myös valtionhallinnossa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Lohikoski.

14.13 Pia Lohikoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kohtaamamme kriisit ovat asettaneet paineita julkiselle taloudelle, mutta toisin kuin oppositio täällä väittää, olemme selvinneet kriisien kurimukselta melko hyvin. Suomen julkinen velkasuhde on lähes neljänneksen pienempi kuin euromailla keskimäärin. [Timo Heinonen: Ihan lottovoitajafiilis!] Julkisen talouden menojen ja tulojen välinen epätasapaino pieneni viime vuonna ja jatkaa pienenemistä vielä tänä vuonna, kun nopeat talous- ja työllisyyskasvu ovat lisänneet verotuloja ja pienentäneet työttömyysmenoja, kuten valtiovarainministeri totesi.

Talouden kasvu näyttää kuitenkin hiipuvan, ja inflaatio koettelee myös Suomea. Siksi julkisen talouden alijäämä alkaa varmaankin ensi vuonna kasvamaan, ja pidemmällä aikavälillä edessä onkin ongelmia, kun kokonaisveroasteen on ennustettu laskevan. Se tulisi säilyttää ennallaan julkisen talouden tasapainon kannalta kestävällä tasolla. Nyt kun oppositio peräänkuuluttaa täällä näitä leikkauksia, olisi rehellistä kertoa, mistä te olette leikkaamassa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Filatov.

14.14 Tarja Filatov sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työllisyys on parantunut, ja se näkyy myös tässä lisätalousarviossa ja sen työttömyysturvamenoissa. Työllisyysaste on itse asiassa viime kesänä ollut korkein 13 vuoteen — ei mitenkään huono saavutus ottaen huomioon, että taustallamme on korona, joka on vaikuttanut kaikissa maissa työllisyyteen voimakkaasti. Työllisyysaste oli 73,6 prosenttia, ja jos käyttäisimme niitä tapoja tilastoida, joita viime vaalikaudella oli esillä, niin silloin tuo luku olisi jopa prosenttiyksikön parempi. Tästä seuraa se, että työttömyysturvamomentilta määrärahoja voidaan alen-
taa lähes 300 miljoonalla. Se ei ole ihan pieni luku, ja se kertoo sen, miten merkityksellinen työllisyys on meidän velkaantumisemme näkökulmasta.

Myös asumistukimenoja on voitu alentaa tässä lisätalousarviossa.

Mutta kun maailma ympärillämme myrskyää, niin me emme saa unohtaa sitä, että niiden uudistusten, joita nyt ollaan tekemässä vaikkapa työttömyyden hoidon siirtämisessä kunnille, on onnistuttava häiriöttömästi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja seuraavaksi edustaja Kankaanniemi.

14.16 Toimi Kankaanniemi ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ensiksi kiitokset tästä Äänekoski—Viitasaari—Konginkankaan rahoituksesta. Sitten myös Jyväskylä—Tampere-rata saa tässä nyt valtuutta lisää, mikä on äärettömän tärkeää suomalaisen teollisuuden ja liikenteen kannalta.

Mutta sitten: kun nyt verotulot näin voimakkaasti kasvavat, olisi kyllä paikallaan miettiä hyvin tarkkaan sitä, miten varaudutaan tässä tilanteessa edessä oleviin todella laihoihin

Pöytäkirja PTK 123/2022 vp

vuosiin. Puheenjohtaja Koskinen vähätteli korkomenojen kasvua, edustaja Vähämäki nosti ne siihen arvoon, mihin ne kuuluvat. Meidän on katsottava niitä aivan avoimen rehellisesti: ne ovat nousussa. Samaten tällä hetkellä niin eläkeläis- kuin lapsiperheiden köyhyys, oikeastaan kaikkien työssä olevien köyhyys, lisääntyy tässä maassa. Se tuo haasteita jatkoon, ja näihin pitää varautua priorisoimalla menoja. [Puhemies koputtaa] Hallitus ei näin ole tehnyt.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Mykkänen.

14.17 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Velalla on taas hintansa, kuten valtiovarainministeri Saarikko tässä mainitsi, ja valitettavasti se, että meillä on osa koroista suojattu vuosiksi, tarkoittaa, että tämä on pitkäjänteinen tie kohti korkeampia korkokustannuksia. Se ei ikään kuin ole ohi vaan tulee näkymään pitkään, ja se ei estä sitä, etteikö jouduta siihen tilanteeseen, että tosiaan sitä hintaa kuluu.

No nyt tietysti tämän lisätalousarvion myönteinen uutinen on, että Suomen talous on tänä vuonna porskuttanut siinä määrin hyvin, että verotulojen tuottoarviota voidaan nostaa. Se, edustaja Lohikoski, että verotulot kasvavat, ei kuitenkaan näytä riittävän velkaantumisen taittamiseen, koska hallitus koko ajan tekee velalla lisää menoja. Olemme sillä tavalla paradoksaalisessa tilanteessa, että ilmeisesti nyt olemme kuulemassa, että täydentävässä talousarviossa ei tule olemaan miljardin velkapakettia soteen ja maatalouteen mutta että se kuitenkin tulee, ilmeisesti vasta helmikuussa. [Puhemies koputtaa] Kysyisin nyt valtiovarainministeriltä: onko tässä enää mitään rotia, että me täällä talousarviota miettiesämme emme tiedä, [Puhemies: Aika!] mitä ovat miljarditasolla velanottokulut ja velanoton määrä ensi vuonna?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Virta.

14.18 Sofia Virta vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On aivan selvää, että taloustilanteemme on vakava. Vaikeat ajat eivät ole vain edessä, vaan ne ovat täällä jo nyt. Suomi on kamppailut kestävyysvajeen kanssa jo kauan ennen näitäkin kriisejä, ja ennuste ei ole kovin lupaava tätä menoa.

Haluan kuitenkin hallitusta kiittää tässä lisätalousarviossa kriittisistä panostuksista, joista nostan nyt Ukrainan tukemisen: Sota ei ole ohi siellä. Ukraina yhä edelleen taistelee koko Euroopankin puolesta terroristivaltiota vastaan.

Toinen kohde, jonka haluan nostaa ja minkä näen vaikeankin taloustilanteen keskellä kriittisenä panostuskohteena, on poliisi: poliisin toimintaedellytyksiä vahvistetaan, ja se on tärkeää. Samoin kuin pelastajapulaan vastaaminen: pelastajapula on jo käsillä, ja me emme voi enää tulevaisuudessa luottaa siihen, että kun oma koti palaa, siellä on pelastajia paikalla, jollemme tee niitä ratkaisuja nyt.

Näistä kiitän hallitusta tässä lisätalousarviossa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Otetaan vielä edustaja Östman, ja sen jälkeen kuulemme ministerin vastauksia.

14.19 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Maatalouden akuutti tilanne ei olisi saanut jäädä huomioimatta tässä lisätalousarviossa. Nimittäin kun

Pöytäkirja PTK 123/2022 vp

sähkölasku kasvaa lyhyessä ajassa kymmenillä tuhansilla euroilla ja maitoliträn tuottajahinta muutamilla senteillä, niin loppuu viljelijän omasta pöydästä ennen pitkää leipä. Tuleva talvi näyttää monelle maatilalle paljon viime talvea vaikeammalta. Tilojen kassasta ei ole puskuria, ja monet tilat joutuvat jättämään esimerkiksi lannoitteet kevääksi ostamatta. Miksi keskusta ja hallitus jättivät maatalouden huomioimatta tällaisessa tilanteessa?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja nyt ministeri Saarikko, olkaa hyvä.

14.20 Valtiovarainministeri Annika Saarikko: Arvoisa puhemies! Kommentoin nyt ensiksi näitä väitteitä, jotka liittyvät miljardiesityksiin ensi vuoden budjettiin. Tämä lisätalousarvio, joka nyt on käsittelyssä, koskee tätä vuotta. Hallitus pitäytyy menoraamissaan, jonka se on itselleen asettanut, ja ne julkisuudessa keskustellut luvut maataloudesta tai hoivavelasta ylittävät sen raamin, minkä hallitus on itselleen asettanut, ja silloin joudutaan priorisoimaan, laittamaan asioita tärkeysjärjestykseen ja pienentämään niiden mittakaavaa. Ne päätökset ovat edessä, ja ne koskevat ensi vuoden taloutta, aivan normaalin prosessin mukaisesti.

Hyvä kokoomus, kuulin kyllä edustaja Zyskowiezin välihuudot suomalaisten lapsiperheiden asiasta. Oletteko te eri mieltä? Tekö ette kannata ylimääräistä lapsilisämaksatusta? Tulkoon sekin nyt selväksi suomalaisille äänestäjille, mikä teidän kantanne siitä on. [Ben Zyskowiez: Kannatamme kaikkia vaalitäkyjä!] Jos te olette asiasta eri mieltä, odotan siinä tapauksessa, että teidän vastineestanne hallituksen lisätalousarvioon löytyy kohta, joka vastustaa lapsilisiä suomalaisille perheille. [Timo Heinonen: Ei kun just näin hän sanoi, että kannatamme!] Jos te tuette tätä, niin sitten ei kannata siitä erikseen suuta soittaa.

Arvoisa puhemies! Tiestöön ja liikenteeseen useampi teistä edustajista tarttui. Olen tyytyväinen siitä, että kustannuksiin, joiden taso on noussut hyvin huolestuttavalla tavalla monessa elämänpiirissä — myös liikenteessä ja asfaltin hinnassa, kiskon rakentamisessa ja ratapihakunnostustöissä — on nyt lisätty sellainen summa, että aiemmista sitoumuksista pystytään pitämään kiinni, jotta meidän ei tarvitse luopua lupauksista, joita on alueille annettu rakennushankkeisiin. Pidän tätä oikeudenmukaisena, vaikka se samalla tarkoitti, että merkittävästi uusia hankkeita ei kyetä aiempien sitoumusten päälle aloittamaan.

Sitten täällä tiedusteltiin ajatteluani siitä, onko jollain tavalla ollut erityisen toivottava tilanne, jossa hallitus on joutunut velkaantumaan, tai pidänpö sitä talousryhdin näkökulmasta toivottavana. En tietenkään, ja siksi sitä suuremmalla syyllä minusta tuntuu hyvältä ja oikealta, että kaikkia näitä merkittäviä velkapäätöksiä on koko eduskunta laajalla voimalla tukenut, kaikkia niitä, jotka ovat kyllä rikkoneet näkemyksemme esimerkiksi aiemmista sitoumuksista menokehyksiin, kuten Puolustusvoimien tai maatalouden ratkaisut jo kevään puolella. Oppositio huutaa toisaalla, että ette kai te nyt näin paljon aio antaa rahaa maataloudelle, ja toinen puoli oppositiosta huutaa, että miksi te ette heti tuo tukea maataloudelle. Kaikki nämä isot ratkaisut on punnittava huolella, ja ne liittyvät ensi vuoden lisätalousarvioon, mikäli sellaisia tehdään. Mutta kaikki nämä velkaratkaisut, joihin liittyy korko — joiden menoista on minusta syytä olla huolissaan, tästä olen samaa mieltä opposition kanssa — perustuvat sellaiseen Suomen varautumiseen, joka on ollut minun arvioni mukaan välttämätöntä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Heinonen.

Pöytäkirja PTK 123/2022 vp

14.23 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On hyvä, että Ukrainaa autetaan. Meidän pitää auttaa Ukraina lopulliseen voittoon asti. Pidän myös myönteisenä sitä, että omaa, uskottavaa maanpuolustusta vahvistetaan ja myös vapaaehtoisen maanpuolustuksen, MPK:n, aseita ja ammuksia rahoitetaan. Kysyisin ministeri Saarikolta: uskotteko te Laivue 2020 -hankkeen etenemiseen ja minkälaisella kustannusarviolalla?

Mutta kyllä tämä maatalouden tilanne on, ministeri Saarikko, sellainen, että ette te voi helmikuuhun asti odottaa. [Päivi Räsänen: Ei voi!] Maatilat eivät tule selviämään tästä kriisistä. [Päivi Räsänen: Nimenomaan!] Näitä toimia olisi tarvittu nyt, ja sen takia kristillisdemokraatit ja koko oppositio tulevat jättämään teille välikysymyksen, kun te, jotka vielä joskus esiinnytte maatalouden puolustajina, hylkäsitte heidät nyt lopullisesti. Maatalous ei tule selviämään tästä talvesta sähkön ja muiden kohonneiden kustannusten kanssa, ja te ette omien riitelyidenne keskellä pystyneet tätä toimenpidettä tekemään, [Puhemies koputtaa] minkä meidän oma ruoantuotanto tarvitsee.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Mäkelä.

14.24 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän velkojen korkoasian lisäksi nostaisin esille myös sen, että meillä ei varsinaisesti ole näkymää siitä, että saataisiin valtiontalouden alijäämä missään vaiheessa loppumaan, eli korkojen takaisinmaksusta ei ole mitään tilannekarttaa eikä tulevaisuuskuva.

Yksittäisenä asiana tästä lisätalousarviosta toisin esille tämän itärajan aidan, ja kritisoin sitä, että vaikka tämä asia sinänsä onkin tarpeellinen, niin se tulee aika paljon myöhässä ja aika paljon vähemmällä rahoituksella ja panostuksella kuin olisi pitänyt tulla. Tästä tehtiin ihan turhaan mitään parlamentaarista kysymystä, koska oppositiohan on sitä aitaavaatinut koko ajan, kysymys oli vain siitä, että hallituksen omat rivit saadaan suoriksi ja löydetään jostain rahat sen asian tekemiseen. Tämänhän olisi pitänyt lähteä käyntiin jo siinä vaiheessa, kun Valko-Venäjä käytti siirtolaisasetta Baltiaa ja Puolaa vastaan. Jo silloin me tiesimme, että aita on tarpeen. Sitä olisi pitänyt lähteä jo silloin rakentamaan sellaisille alueille, missä on lähellä asutuskeskuksia ja tieyhteyksiä itärajan tuntumassa, ja laajentaa sitten myöhemmin muille alueille.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja Mäkelän jälkeen edustaja Mäkinen.

14.25 Riitta Mäkinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä vuoden neljäs lisätalousarvio on annettu tilanteessa, jossa on tasapainoiltava useiden vaikeiden haasteiden ristitulessa, niin kuin tässä keskustelussa on jo tuotu esille. Hintojen ja elinkustannusten nousu koettelee ihmisiä, ja siksi hoidamme sodan aiheuttaman akuutin inflaation ja energiakriisin aiheuttamia vaikutuksia Suomeen. Nyt on todella tärkeintä tukea tavallisten suomalaisten ostovoimaa.

Meidän on myös kyettävä panostamaan kansalliseen turvallisuuteen ja puolustuksemme toimintakykyyn. Emme kuitenkaan voi taantua pelkäksi sotataloudeksi, ja siksi koronan jälkihoitoon ja hoitajapulaan on puututtava. Tämän näkemyksen myös oppositio jakanee ja näihin asioihin nyt tässä lisätalousarviossa erityisesti pureutuu.

Haluan myös esittää lämpimät kiitokset hallitukselle Keski-Suomen kansanedustajana niistä lisäpanostuksista, joita kohdennetaan niin liikenteen saavutettavuuden parantami-

Pöytäkirja PTK 123/2022 vp

seksi kuin myös Jämsän erittäin vaikean tilanteen ratkaisemiseksi. [Puhemies koputtaa] Nämä tulevat tarpeeseen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Hoskonen.

14.26 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On hyvä, että lisätalousarvio on myös inhimillinen. Siellä on määrärahoja heille, jotka todella ovat avun tarpeessa. Ja ihmettelen kokoomuksen puheenvuoroja, yleensäkin niitä puheenvuoroja, joissa nyt kyseenalaistetaan esimerkiksi lapsiperheiden hädän auttaminen. Arvoisat edustajakollegat, missä teidän sydämenne on? [Ben Zyskowitz: Oikealla! — Pia Lohikoski: Oikealla!] Minä olen läheltä seurannut monen, monen lapsiperheen todella vaikeaa asemaa. Se on todella vaikea. Toivoisin hieman pidättyvyyttä siihen, ja että asettaudutaan joskus lähimmäisen asemaan. Se ei ole helppoa niille ihmisille, ja olen sen itse nähnyt omin silmin.

Mutta sitten itse tästä isosta asiasta. On tärkeää, että Ukrainaa tuetaan. On tärkeää, että Suomi varustautuu niihin aikoihin, jolloin asiat eivät olisikaan näin hyvin, elikkä Puolustusvoimien määrärahojen lisääminen on järkevää.

Ja viimeisenä asiana tämä tieverkko, mistä edustaja Eestilä mainitsi: Toivoisin, että vihdoin ja viimein tässä maassa herätään siihen totuuteen, että alemmalle tieverkolle, sorateille, saadaan tiehöylät takaisin. Se on halvin tapa, tuottoisa tapa, ja toimii kymmeniä vuosia eteenpäin, kun se pannaan liikenteeseen.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Essayah.

14.28 Sari Essayah kd (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Tältä hallitukselta ei tunnu löytyvän välittämistä suomalaisen maatalouden tulevaisuuden suhteen, ja tämä lisätalousarvio ja myöskin tämän päivän keskustelut tästä täydentävästä osiosta ensi vuoden budjettiin osoittavat sen. On todella hälyttävää, että niin elintarviketeollisuus kuin MTK ovat tänään vahvasti vedonneet sen puolesta, että pidetään suomalaiset alkutuottajat pystyssä, autetaan heitä tilanteessa, jossa vielä ehkä jotakin voitaisiin tehdä.

Tässä tilanteessa hallitus ei ole tuomassa minkäänlaista energiatukipakettia maataloudelle, vaikka lähestulkoon kaikille muille jotakin kädenojennusta on löytynyt. Joka päivä kolme maatilaa pistää ovensa säppiin. Tämä on Suomen ruokaturvan kannalta äärimmäisen huolestuttavaa. Niinpä kristillisdemokraateille yhdessä muun opposition kanssa ei ole jäänyt muuta vaihtoehtoa [Puhemies koputtaa] kuin jättää välikysymys maataloudesta hallitukselle. [Toimi Kankaanniemi: Kurvinen vastaa!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Kauma.

14.29 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän kaikkein huolestuttavin asia tässä kokonaisuudessa ovat korkomenot: 780 miljoonaa tänä vuonna ja puolitoista miljardia ensi vuonna. Viimeksi eilen Evan tutkimuksessa kävi ilmi, että suomalaiset ovat eniten huolestuneita juuri tästä asiasta tällä hetkellä.

Täällä edustaja Filatov toi esiin, että työllisyysaste on tällä hetkellä poikkeuksellisen korkea hallituksen toimien ansiosta, [Ben Zyskowitz: Edellisen hallituksen!] 73,6 prosenttia, mutta kysymyshän on edellisen hallituksen toimista. Tämä hallitus ei ole juurikaan teh-

Pöytäkirja PTK 123/2022 vp

nyt toimia. Ainoa mainitsemisen arvoinen on eläkeputken poisto, ja sehän astuu voimaan vasta 2023. Eli käytännössä toimia ei ole juurikaan tehty.

Arvoisa puhemies! Vielä sellainen asia, että sunnuntain Helsingin Sanomissa sanottiin, että Suomi on OECD:n sijalla 18, kun verrataan maita, jotka houkuttelevat ulkomaalaisia työntekijöitä. Esimerkiksi Ruotsi on sijalla kaksi. Arvoisa ministeri, oletteko perehtynyt [Puhemies koputtaa] tähän tutkimukseen, ja mitä asioita voisimme Suomessa kehittää?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Filatov.

14.30 Tarja Filatov sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun sanoin, että työllisyyttä on hoidettu hyvin, niin viittasin koronatoimiin. Jos me vertaamme melkein mihin tahansa maahan, niin meidän koronakuoppamme niin taloudessa kuin työllisyydessä oli matalampi kuin muissa maissa ja me nousimme siitä nopeammin kuin monissa muissa maissa nousiin. Tämä osoittaa sen, että koronaan liittyen, niin näihin tautimääriin ja tartuntamääriin kuin sitten niihin taloudellisiin toimiin, joilla yrityksiä tuettiin, hallitus on onnistunut.

Se on tietenkin totta, että kun tehdään rakenteellisia uudistuksia, niin niiden vaikutukset tulevat aina väijäämättä vasta hetken päästä. Mutta niitäkin hallituksella on plakkarissa jo ihan kohtuullinen määrä, elikkä voimme odottaa, että ne pehmentävät meidän tulevaa talouskuoppamme, joka tästä kansainvälisestä taloustilanteesta meihinkin osuu.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Satonen

14.31 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se on totta, että koronatoimissa ja Venäjän hyökkäyssodasta riippuvissa asioissa on pääosin onnistuttu, mutta kaksi asiaa on kyllä sellaisia, joista nykyinen hallitus joutuu luokalle.

Ensimmäinen niistä on työllisyys. On totta, että työllisyys on parantunut, kun on tehty valtavia elvytystoimia koko Euroopassa ja maailmassa. Mutta kun meillä on toistasatahatta avointa työpaikkaa ja niitä paikkoja ei ole saatu täytettyä, niin nyt ei ole tehty sellaisia työllisyysuudistuksia, joissa olisi kannustavuutta parannettu ja sitä kautta nämä paikat olisi saatu täyteen. Jos me nyt säästetään 280 miljoonaa, me olisi varmaan säästetty moninkertainen määrä, jos hallitus olisi kyennyt nämä uudistukset tekemään.

Ja toinen asia on se, että kehysmenettely on kärsinyt täydellisen inflaation. Taitaa olla kahden miljardin edestä niitä asioita, jotka on siirretty kehysten ulkopuolelle, ja siellä valitettavasti on paljon myös niitä, joilla ei ole mitään tekemistä koronan tai Venäjän hyökkäyssodan kanssa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Huru.

14.32 Petri Huru ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä on ollut ansiokkaita puheita alkutuottajien ahdingosta, mutta kysyisin kuitenkin ministeriltä liittyen sisäministerin hallinnonalaan. Mainitsitte, että pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanottomenoista ja niiden piirissä olevien asukkaiden tukimenoista on vähennetty lähes kaksi- ja puolisataa miljoonaa. Poliisille ja Rajavartiolaitokselle on mennyt lisäresursseja, mikä on hyvä, mutta kysyisin pelastustoimen tilanteesta, koska tiedossahan on, että nykyisessä järjestelmässä oleva pelastustoimen rahoitusvaje on yli 80 miljoonaa. Tämän lisäksi palvelutason puutteet ja varallaolojärjestelmän muutostarpeet ovat tuomassa lisää kustan-

Pöytäkirja PTK 123/2022 vp

nuspaineita. Myös pelastajien koulutusmäärät ovat liian alhaisia. Miten hallitus aikoo varmistaa pelastustoimen rahoituksen ja resurssit hyvinvointialueilla, jotta taataan [Puhemies koputtaa] riittävät pelastustoimen palvelut?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Multala.

14.33 **Sari Multala kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On tietenkin erittäin positiivista se, että velkaantuminen tässä yhdessä lisätalousarviossa vähenee, monistakin eri syistä johtuen. Se on hyvä, mutta se ei tätä isoa kuvaa valitettavasti muuta. Tämänkin vuoden talousarvio on kokonaisuudessaan merkittävästi velkaantumista lisäävä. Ja kuitenkin tässä vaiheessa, tämän vuoden aikana, olemme vielä eläneet kasvun, ainakin hitaan kasvun, aikaa. Eli olemme ikään kuin tehneet myötäsyklistä talouspolitiikkaa, ja toisaalta sitten, kun inflaatio on korkealla ja myös korkomenot ovat pikkuhiljaa nousseet, tämä myös lisää meidän tulevien vuosien paineita siihen, että korkomenojen kasvun vuoksi meillä on entistä vähemmän talouspoliittista liikkumavaraa. Arvoisa valtiovarainministeri, sanoitte olevanne tästä huolissanne, mutta huomioitteko tässä täydentävässä lisätalousarviossa, jonka tuote nyt tällä viikolla, myös tämän asian eli finanssipolitiikan [Puhemies koputtaa] suhteessa tähän suhdanteeseen?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Räsänen.

14.34 **Päivi Räsänen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Olin viime viikolla Maitovaltuuskunnan kokouksessa, ja sieltä lähetettiin teille, valtiovarainministeri Saarikko, terveisiä ja kerrottiin, että nyt on todellinen hätä monilla maataloilla. Todellakin konkurssiuhat ovat aivan huulella, eikä tässä voi odottaa ensi vuoteen. Täytyy sanoa, että niin heille kuin meille kristillisdemokraateille oli kyllä valtava pettymys, että tämä esitys, jota nyt käsittelemme, ei sisällä tukea maataloudelle. Tässä ei ole kysymys pelkästään tuottajien toimeentulosta, vaan tässä on kysymys meidän kaikkien ruokaturvasta, suomalaisen ruuan ja omavaraisuuden tulevaisuudesta. Ei näitä tiloja ole varaa menettää.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Reijonen.

14.35 **Minna Reijonen ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tässä on otettu monta kertaa jo esille maatalouden tärkeys, ja totta kai on mahdottoman tärkeätä, että maatalous toimii ja saadaan ruokaa pöytään. Se on meille kaikille hirveän tärkeää, myös huoltovarmuuden takia.

Toinen asia, mikä huoltovarmuuden takia on tärkeää, on tiestön kunto. Kiva, että Kuopion seutuville on ratapihaan nyt tulossa rahoitusta, mutta ihan kysyisin: Vitostie on hirveän tärkeä tie, mikä menee Suomessa, mutta Vitostie on jotenkin unohtunut, ja siellä on vaarallisia paikkoja, mihinkä ei ole rahoitusta vaan tullut, vaikka on aina lupailtu ja lupailtu. Nähdäänkö, milloinka tähän nyt saataisiin rahoitusta? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Leppä.

14.36 **Jari Leppä kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että lisätalousarviossa nyt on valoa, nimenomaan talouden valoa. Se antaa liikkumavaraa tulevaisuu-

Pöytäkirja PTK 123/2022 vp

teen, se on selvä. Huomionarvoista on myös se, että sen lisäksi, että työllisyys on kehittynyt myönteisesti, myös investoinnit ovat kehittyneet myönteisesti. Meillä tehdään tällä hetkellä paljon investointeja, isompia ja pienempiä, isommissa ja pienemmissä yrityksissä koko Suomen alueella, ja tämä on erittäin tärkeä asia myös tulevaisuuden talouspolitiikan kannalta.

Puhemies! Maatalouden osalta täytyy sanoa, että kun täällä puhutaan, että ei ole enää maatalouden ystäviä, ei hallituspuolueissa, [Timo Heinonen: Ei hallituspuolueissa!] niin se on erikoista puhetta. Mitä kaikkea onkaan tällä vaalikaudella tehty, tänä vuonna jo tehty, ja ihan niin kuin äsken kuulitte, mitä valtiovarainministeri Saarikko sanoi, nämä asiat ovat tapetilla, nämä asiat ovat hyvin tiedossa ja niiden asioiden perään kyllä katsotaan. Huoltovarmuus, omavaraisuus, on keskeinen osa meidän turvallisuuspolitiikkaamme, [Puhemies koputtaa] meidän kokonaisturvallisuuttamme, ja siitä pidetään vuorenvarmasti huolta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Autto.

14.37 Heikki Autto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tällaisena maailmanaikana on tietysti kaikkein tärkeintä panostaa maan puolustuksen tarpeisiin ja huoltovarmuuden varmistamiseen, mutta toki myös vientialojemme tarpeisiin niin, että kriisin jälkeen on näkyvissä myös kansantalouden tulevaa kasvua. Siinä mielessä hallitus on saanut tietysti perusteita myös niille lisämenoilille, joita se on tehnyt, mutta tämä on vain osatotuus. Hallitus on lisännyt menoja myös moniin sellaisiin kohteisiin, jotka eivät riipu maanpuolustuksen tai huoltovarmuuden tarpeista tai aiemmin tällä kaudella pandemiasta, ja toisaalta kyllä näiden täysin välttämättömienkin menojen osalta olisi pystynyt tekemään priorisointia — olisi pitänyt pystyä tekemään priorisointia niin, että kun on välttämättömiä uusia menokohteita, niin jostain aiemmin rahankäytön kohteena olleesta mutta vähemmän tärkeästä täytyy pystyä tinkimään. Tässä mielessä oli tietysti mielenkiintoista, [Puhemies koputtaa] miten esimerkiksi edustaja Lohikoski ikään kuin vyörytti näiden priorisointien tekemisen oppositiolle. [Puhemies: Näin, nyt on aika täynnä!] Tehän siellä hallituksessa olette.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Otan vielä edustajat Kalmari ja Zyskowicz, ja sen jälkeen ministerin vastaus, jonka jälkeen puhujalistaan. — Edustaja Kalmari.

14.38 Anne Kalmari kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On tietysti harmillista, että tässä lisäbudjetissa ei lisäkohdennuksia maataloudelle ole, mutta täytyy sanoa, että kyllä tällä hallituksella on tehty loistavaa työtä siinä, että EU:n rahoituksen taso on noussut kuusi prosenttia, [Toimi Kankaanniemi: Onkohan viljelijät tyytyväisiä?] saatiin huoltovarmuuspaketti keväällä ja on pistetty lukuisia lainsäädäntöhankkeita maanviljelijöiden ruoantuotannon eduksi eteenpäin.

Nyt on se aika, että kaupan on kannettava vastuunsa siitä, että suomalainen maatalous ei kuole. Elintarvikkeiden hinnat on pystyttävä siirtämään eteenpäin. Näinhän tämän homman pitää toimia. Markkinoiden pitää toimia, ja kauppa ei voi väistää vastuutaan. Meillä on parlamentaarinen ryhmä, ja soisin, että kaikki muutkin puolueet sitoutuvat niihin esityksiin, mitä sieltä nousee. Siellä on tulevaisuuteen tähtääviä juttuja, jotka voivat jatkua edelliseen tapaan, [Puhemies koputtaa] esimerkiksi energian vastaanotto tai kiinteistöveron vastaanotto.

Pöytäkirja PTK 123/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt vielä edustaja Zyskowicz.

14.39 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, herra puhemies! Kiitos, ministeri Saarikko, vastauksesta. Kysymykseni oikeastaan oli se, onko teidän mielestänne tämä hallitus pitänyt kiinni talousryhdistä, kun lupasitte, että te ette ole mukana sellaisessa hallituksessa, joka keimailee talousryhdin hylkäämisen kanssa. Eikö tämä hallitus ole vähintäänkin keimaillut talousryhdin hylkäämisen kanssa? Mielestäni se ei ole pelkästään keimaillut vaan hylännyt kokonaan talousryhdin.

Totta kai kuukauden ylimääräinen lapsilisä on lapsiperheille myönteinen asia, eihän kukaan ole sitä kiistämässä. Vielä paremmalla mielellä kannattaisin tätä hallituksen esitystä, jos hallitus olisi pystynyt osoittamaan vastaavan 110 miljoonan euron säästön sitten jostain muualta, jostain vähemmän tärkeästä. Pointtini on se, että tähänhan te ette pysty. Te pystytte vain laittamaan lisää menoja hyviin tarkoituksiin, mutta te ette [Puhemies koputtaa] pysty mistään ottamaan mitään pois. [Timo Heinonen: Tai ei halua, voi olla myös siitä!]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Nyt ministeri Saarikko, olkaa hyvä, ja sen jälkeen puhujalistaan.

14.41 **Valtiovarainministeri Annika Saarikko:** Arvoisa puhemies! Edustaja Heinonen tiedusteli aiemmin tästä Laivue 2020 -hankkeesta, joka liittyy Puolustusvoimien toimintakuntoon ja -kykyyn, ja kyllä senkin hankkeen kustannusarvio on vakavalla tavalla noussut johtuen materiaaliveikeuksista, inflaatiosta, hintojen noususta ja niin edelleen, ja lisätalousarvio pitää nyt sisällään tähän lisärahoitusta. Se noudattelee sitä samaa valitettavaa tilannetta julkisiin hankintoihin ja infraan liittyen, mikä jo liikennepuolella nousi esiin inflaatiosta johtuen.

Sitten jäin kyllä todella tarkkaan kuuntelemaan edustaja Satosen ja edustaja Auton puheenvuoroja, joista edustaja Zyskowicz jatkoi, tästä talousryhdistä. On nimittäin niin, että nyt kyllä olisi aika kuulla, mitä kokoomus ei olisi hyväksynyt niin kutsuttuina poikkeuksellisin menoina sen järjestelyn yli, mitä normaalit menokehykset tarkoittivat — joiden merkitystä pidän edelleen, edustaja Zyskowicz, valtavan tärkeinä. Ja valtiovarainministeriön päivitystyö kehyksille muuten jatkossa pitää sisällään vastaavan poikkeuskriisitilannenemenettelyn, jonka äärelle me ajauduimme tämän sodan alkaessa. Kun edustaja Satonenkin oikein ponnekkaasti täällä sanoi, että siellä on paljon asioita, mitä kokoomus ei voi hyväksyä, niin mitkä ne asiat ovat ja minkälaista mittakaavaa ne näyttelevät tässä poikkeuslausekkeessa? Tästä pitää saada selvyys, koska on näkemysero, vaikka kuvittelin eduskunnan todella olevan yksituumainen puolustuksen, rajan, pakolaisten ja, kyllä, kevään historiallisen maatalouspaketin yhteydessä, olevan isossa kuvassa erittäin yksituumainen. Jos te tästä irtaannutte ja alatte noudattamaan edustaja Auton näkemyksiä, odotan mielenkiinnolla teidän vaihtoehtobudjettianne, joka tulee pitämään sisällään pelkästään ensi vuodelle miljardien — ei vain miljardin vaan miljardien — leikkaukset täydennettyinä teidän esityksillänne veronkevennyksistä. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kuten lupasin, arvoisat edustajat, mennään puhujalistaan. Siellä on kuitenkin aika pian tulossa myös kokoomuslaisia puheenvuoroja, niin pääsee vastaamaan. — Mutta sitä ennen edustaja Kivisaari.

Pöytäkirja PTK 123/2022 vp

14.43 **Pasi Kivisaari kesk:** Arvoisa puhemies! Inflaatio on todella korkeammalla kuin vuosikymmeniin. Sen myötä kuluttajahinnat ovat nousseet yhtä aikaa poikkeuksellisen monella alalla. Jos sinulla on iso perhe, pitkä työmatka, sähkölämmitys ja vaikka remontti meneillään, niin tilanne on kaikkea muuta kuin helppo.

Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on merkittävä tekijä inflaation kiihdyttäjänä, ja valitettavasti sodalle ei näy loppua. Sota on osaltaan johtanut siis inflaatioon ja kotitalouksien ostovoiman heikkenemiseen. Epävarmuus vähentää yksityistä kulutusta ja myös siirtää niin julkisia kuin yksityisiä investointeja tulevaisuuteen.

Puhemies! Neljännessä lisätalousarvioesityksessä ehdotetaan määrärahoja muun muassa Suomen puolustusvalmiuden vahvistamiseen, Ukrainan tukemiseen ja itärajan rajaesteiden suunnitteluun ja pilotointiin. Edelleen määrärahoja ehdotetaan myös koronavirustilanteesta aiheutuneisiin välttämättömiin kustannuksiin. Nämä kaikki ovat perusteltuja toimia.

Perusväylänpidon määrärahoihin ehdotetaan korotusta korjausvelan ja kustannusten nousun vuoksi. Samasta syystä myös tällä hallituskaudella päätettyjen liikenteen kehittämishankkeiden valtuuksiin ehdotetaan korotuksia. Esimerkiksi omalla alueellani oleva tärkeä valtatie 19 välillä Seinäjoki—Lapua on saamassa kuusi miljoonaa euroa lisää. Tämä on merkittävää sen osalta, että meneillään olevat kohennukset kyetään viemään loppuun. Toki valtiovarainministerinkin tiedossa on, että muun muassa Teppo—Isokoskentie risteyksen tilanne Nurmossa on edelleen ratkaisematta, mutta toivoo senkään osalta emme menetä. Erinomainen asia on myöskin se, että raideliikennetoimenpiteitä välillä Tampere—Oulu jatketaan määrätietoisesti muun muassa kaksoisraiteistusten suunnittelua vauhdittamalla.

Puhemies! Valtion on vältettävä omilla toimillaan kiihdyttämästä inflaatiota. Samalla on kuitenkin huolehdittava heistä, joihin hintojen nousu pahimmin osuu. Yhtenä paljon keskustelua täällä salissakin herättävänä asiana ratkaisuksi [Hälinää—Puhemies koputtaa] esitetään lisätalousarviossa...

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Arvoisa edustaja, täällä salissa on paljon keskustelua. Se häiritsee hieman. — Keskitytään kuuntelemaan edustaja Kivisaarta.

...siis 112 miljoonan euron määrärahaa ylimääräisen lapsilisän maksamiseen. Joulukuussa maksettava ylimääräinen lapsilisä on keskustan ehdotus lapsiperheiden ostovoiman parantamiseksi. Minusta tämä on äärimmäisen viisas toimenpide — lapsilisän ostovoima on heikentynyt merkittävästi — ja se on samalla myös universaali tuki ja osoitus perheystävällisestä, tyylikkäästä politiikasta.

Arvoisa puhemies! Neljäs lisätalousarvioesitys vähentää valtion nettolainanoton tarvetta 256 miljoonalla eurolla. Tämä selittyy pääosin kasvaneella ansio- ja pääomatuloveron tuottoarviolla. On kuitenkin hyvä huomata, että samaan aikaan osakkeiden myyntituloarvio laskee ja valtion velanhoitomenot kasvavat voimakkaasti.

Puhemies! Minusta edustaja Filatov täällä tyylikkäällä tavalla nosti esiin, että julkisen talouden yksi keskeinen elementti on työllisyysaste, ja haluan todella onnitella hallitusta sen erinomaisesta hoidosta. Pitää myöskin muistaa, että meillä on todella lähimenneisyydessä takana korona, jossa oli suurtyöttömyyden ja konkurssien välitön uhka, mutta niin vain olemme tilanteessa, jossa työllisyysaste on ennätyksellisen korkealla. Totta kai kolikon toisella puolella on työvoima- ja osittain myös osaajapula, mutta tosiasia on se, että paljon on tehty myöskin oikein.

Pöytäkirja PTK 123/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Heinonen.

14.48 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvä ministeri, hyvät edustajakollegat ja muut täysistuntoa seuraavat! Ministeri Saarikko tuossa aika tiukkasanaisesti kysyi kehysten poikkeuslausekkeesta ja siitä, mitä me siinä kritisoimme, mitä emme sieltä hyväksyisi tai mitä siellä on. Täytyy oikeastaan kysyä ministeriltä, että kun tämän poikkeuslausekkeen sisällä te olette esimerkiksi lisänneet sähköautojen hankintatukia ja Valtiokonttorin velanhallinnan kehittämistä ja siltojen kuntokartoitusten tekemistä kehysten ulkopuolella siksi, että Venäjä hyökkäsi Ukrainaan ja näin poispäin, niin onko todella niin, että nämä ovat, arvoisa valtiovarainministeri, teidän mielestänne sellaisia menoja, joita ei voi sodan takia uudelleen rahoittaa kehysten sisältä. Kyllä näitä täältä löytyy, kun näitä katsoo, mutta vähän näyttää siltä, että teiltä on puuttunut jopa halu niitä sieltä katsoa.

Arvoisa puhemies! Ensin myönteisiä asioita.

Pidän hyvänä sitä, että puolustusvalmiutta vahvistetaan. Totesin debatissa, että Ukrainaa tulee auttaa Ukrainan lopulliseen voittoon asti. Se tarkoittaa enemmän tukea, se tarkoittaa aseita ja myös tappavaa apua Ukrainalle, ja vetoan, että tehkää sitä lisää. Pidän myös hyvänä sitä, että vapaaehtoista maanpuolustustyötä tuetaan aseiden ja ammusten osalta. Myös F-35-monitoimihävittäjähanke on tässä esityksessä mukana ja myös Laivue 2020 -hanke, jonka tilanteesta olen kyllä itse enemmän huolestunut ja myös muista syistä, joihin ministeri ei viitannut.

Pidän myös myönteisenä tätä aitalpilottihanketta itärajalle, jota kokoomuksesta esitettiin jo aikoja sitten. Silloin kokoomuksen ryhmäpuheenjohtaja Mykkäselle naureskeltiin, että aitako sinne pitää tehdä. Hyvä, että nyt vihreiden ja vasemmistoliiton ja tämän hallituksen johdolla itärajalle aita ryhdytään rakentamaan, mutta kannustan hallitusta pohtimaan myös osittain uusiobetonista tehtävää aitarakennusta. Se olisi malli, joka voitaisiin tehdä eri puolilla Suomea, se olisi nopea pystyttää, ja sitä olisi erittäin kätevää myös käyttää. Se olisi myös sataprosenttisesti kierrätettävä.

Arvoisa puhemies! Pidän myös hyvänä sitä, että edes nyt, kun tämän hallituksen taival on tulossa loppuun, hoiva-avustajien koulutukseen laitetaan lisäresursseja, sillä vanhustenhoidon puolella on huutava tarve.

Liikennehankkeisiin en sen enempää mene, mutta tällä hetkellä näyttää selvältä, että ensi vuonna tämän hallituksen jäljiltä meidän tiestön korjausvelka tulee olemaan ennätyskellisen korkea. Ennätyskellisen korkea. Tällä kaudella on vähän tuntunut siltä, että ei meillä ole liikenneministeriä ollut tässä hallituksessa lainkaan.

Myös velanhoidomenoihin esitetään tässä 109 miljoonan euron lisäystä, mikä osoittaa osaltaan, että ilmaisen rahan kupla on puhjennut.

Tämä Sanna Marinin vasemmistohallitus on kerta toisensa jälkeen etsinyt ratkaisuja kassassa pysymiseksi, ja yllätys, yllätys, yhteinen laasti on joka kerta löytynyt lisävelkarahan jakamisesta. Hallitus on siis hoitanut erilaisia kiistoja ja ongelmia, myös hallituksen sisäisiä, aina velkarahaa jakamalla. On varmasti totta, niin kuin tässäkin keskustelussa on esille tuotu, että menoissa on paljon niin sanottuja pakollisia ja välttämättömiä menoja ja tarpeita, mutta arvoisa puhemies, oleellinen kysymys on se, että kun tulee välttämättömiä lisämenoja, niin olisiko jostain muualta mahdollista säästää. Tästä ei Marinin vasemmistohallitus näytä edes halunneen taloudesta ja rahoista vastaavan valtiovarainministeri Saarikon johdolla käydä keskustelua. Näyttää selvältä, että ministeri Saarikko, te otatte selvän yk-

Pöytäkirja PTK 123/2022 vp

köspaikan valtiovarainministereiden listauksessa, ja tämä listaus ei ole mairittelevimmasta päästä.

Vielä kesällä te, ministeri Saarikko, olitte huolissanne taloudenpidosta ja velkaantumisesta. Nyt syksyllä ei tältä enää kuulosta. Kesäkuussa, 22.6., te tviittasitte: ”Jaan presidentti Niinistön vakavan huolen velasta. Hyvä taloudenpito on osa turvallisuutta. Tälläkään kertaa kaikki ei ollut taloudessa toisin. Velalla on väliä.” Te jatkoitte perään toisella tviitillä: ”Euroopassa oli jo huolestuttavalla tavalla valtavirtaistumassa ajattelu, jossa hyvinvointi voidaan muka rakentaa velkaeurojen varaan. Ei voida. Hyvinvointi rakentuu ainoastaan työn ja yrittämisen ja osaamisen varaan.” Nämä teidän viserrykset Twitterissä ovat hyviä, mutta valitettavasti te, ministeri Saarikko, näytätte toimivan täysin toisin.

Maatalous, kyllä se on iso huoli, vaikka täällä keskustalaiset ovat halunneet luetella, mitä kaikkea on tehty. Käykää kysymässä suomalaisilta ruuantuottajilta, mikä siellä on tilanne. He eivät edustaja Lepän puhumilla asioilla tai edustaja Kalmarin puhumilla asioilla selviä tästä talvesta. Te vähän kuin Tuntemattomassa sotilaassa näytitte heille rätinkejä, että ei heillä voi olla rahanpuutetta, mutta arvoisat keskustalaiset, suomalaisten ruuantuottajien pussi on nyt tyhjä rahasta ja pian myös viljasta. Energia- ja sähkölaskut kasvavat merkittäväällä tavalla. Tänne olisi pitänyt saada tämän vuoden puolella energiapaketti. Jos te sen tuotte ensi helmikuussa, niin se ei ehdi auttamaan alkuvuoden ja ensi kevään osalta.

Kysyn nyt keskustalta, miksi keskusta ei halunnutkaan tätä pakettia tuoda tässä vaiheessa, missä sitä MTK on pyytänyt, missä sitä suomalaiset ruuantuottajat ovat pyytäneet. Miksi keskusta ei halunnutkaan tätä maatalouden apupakettia tuoda eduskuntaan ajoissa? Arvoisa ministeri Saarikko, miksi ette?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Essayah.

14.55 Sari Essayah kd: Kiitoksia, arvoisa puhemies! Lisätalousarviothan nimensä mukaisesti pukkaavat aina olemaan enemmän lisäyksiä, mitä olisi jo pitänyt siellä matkan varrella huomioida, ja toki sitten sellaisiin tarpeisiin vastaamista, mitkä ovat esimerkiksi sen kyseisen vuoden aikana syntyneet. Kyllähän tässä neljännessä lisätalousarviossa on toki ihan varmasti kannatettavia ja hyviä asioita. Täällä kollegat ovat tuoneet esille esimerkiksi puolustusvalmiuden varmistamiseen ja Ukrainan tukemiseen liittyvät menonlisäykset, ja varmasti koko oppositio antaa tukensa niille. Pidän tärkeänä myös sitä, että lapsiperheitä tuetaan ylimääräisellä lapsilisällä ja että liikenneinvestointeja tehdään, vaikkakin näissä kahdessa viimeksi mainitussa on kyllä hivenen tällaisen niin sanotun vaalitäkyilyn makua. Ne ovat joka tapauksessa tärkeitä. Tietysti totta kai tiestön korjausvelka on niin mittava, että nämä ovat vain pieni paikka niille kuoppaisille teille, mitä meillä ympäri Suomea on, mutta hyvä, että edes se on tulossa.

No sitten tietysti tämä kokonaisuus huolestuttaa, ja ehkä tässä sanoisin, että erityisesti se, mikä on ollut meillä hallituksen valitsema korkopolitiikka ja lainojen maturiteetti. Elikä olen ymmärtänyt, että meillä on tällä hetkellä sellainen strategia, joka oli ihan hyvä silloin, kun korot olivat matalalla, ja sopi siihen korkoympäristöön, mutta nyt inflaation hurjasti kiihtyessä ja korkojen noustessa tämä meidän valitsema ja erityisesti hallituksen valitsema korkostrategia tällä hetkellä tuottaa Suomelle ylimääräistä tappiota. Tästä olisin tietysti halunnut kuulla valtiovarainministeriltä, onko tämän uudelleenarviointi nyt menossa ja onko vielä hallitus tuomassa uutta korkostrategiaa niiltä osin.

Pöytäkirja PTK 123/2022 vp

Niin kuin tuossa jo debattipuheenvuorossa nostin esille, kaikkein suurin puute tässä lisätalousarviossa ja ylipäättänsä näissä hallituksen ensi vuoden kaavailuissa on se, että me emme näe maataloudelle tukea. Täytyy ihmetellä, että kun energiakustannusten nousua on yritetty kompensoida lähestulkoon kaikille muille tahoille mutta ei kuitenkaan maataloilille, niin miksi juuri maatalous on jätetty ilman tukea. Tätä kauttahan meillä koko ruokaturva, koko elintarvikeketju, on ehdottomasti vaarassa. Tietysti kun ajattelee nyt tätä seitsemää vuotta, minkä keskusta on ollut hallituksessa, totta kai siellä on paljon muutakin sellaista. Olisi jotenkin olettanut, että maatalouden byrokratia tai esimerkiksi elintarvikemarkkina-laki olisivat nähneet todellisia muutoksia, mutta niitä ei valitettavasti ole nähty, ja todellakin, niin kuin tuossa totesin, [Puhemies koputtaa] oppositio jakaa yhteisen huolen maatalouden tilanteesta ja tämä välikysymys, jonka KD aikoo jättää, on varmasti paikallaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. Nyt on aika päättynyt. — Ehdimme ottamaan vielä yhden puheenvuoron tähän keskusteluun. — Ledamot Östman.

14.58 Peter Östman kd: Kiitos, arvoisa puhemies! En tiedä, miten aloittaisin, mutta olen yllättynyt, pettynyt ja suorastaan järkyttynyt. Viime viikolla elin vielä toiveikkaana, kunnes sain lukea Luonnonvarakeskuksen, Luken, raportin, joka oli hyvin selkokielellä kirjattu: kustannukset syövät maatalouden kannattavuutta — kustannukset syövät maatalouden kannattavuutta. Luonnonvarakeskuksen raportin mukaan tuottajahintojen nousu ei riitä peittämään kohoavien kustannusten luomaa kannattavuuskriisiä. Vuonna 2022 maatalojen keskimääräinen yrittäjätulo jää 17 500 euroon maatilaa kohti — 17 500 euroon. Kannattavuustavoitteista täytyy reilut 40 prosenttia, eli maatalousyrittäjän tuntipalkka on 6 euroa 90 senttiä — 6 euroa 90 senttiä — ja oman pääoman korkotuotto 1,6 prosenttia. Hyvä hallitus, miten kuvittelette, että maatalousyrittäjät selviytyvät tehdyistä miljoonien investoinneista tällaisella korkotuottoprosentilla?

Maataloustuotannon arvoa kuvaava kokonaistuotto kasvaa tänä vuonna noin 237 000 euroon yritystä kohti. Siitä tukien osuus on 25 prosenttia. Mutta kun kokonaistuotosta vähennetään kaikki tuotantokustannukset, saadaan tämä yrittäjän voitto, joka osoittaa maatalousyritysten jäävän vajaat 24 000 euroa tappiolle — 24 000 euroa tappiolle. Miten me pystymme ylläpitämään huoltovarmuutta tällaisessa tilanteessa, jos ei maatalouselinkeinoja tueta paremmin kuin mitä tämä hallitus on kyennyt tekemään?

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt tähän keskusteluun varattu tunti on päättynyt, ja keskustelu ja asian käsittely siis keskeytetään ja asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Asian käsittely keskeytettiin kello 15.01.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 15.59.

Pöytäkirja PTK 123/2022 vp

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 3. käsittelyä. Jatketaan keskustelua. — Edustaja Hoskonen poissa, edustaja Reijonen poissa, edustaja Mäkinen poissa. — Edustaja Turtiainen, olkaa hyvä.

16.00 Ano Turtiainen vkk: Arvoisa puhemies! Ministeri Saarikko sanoi aloituspuheen-vuorossaan, että tämä on Ukrainan vankkumattoman tukemisen budjetti. Voi hyvänen aika. Todellakin esitän, että tämä neljäs lisätalousarvio hylätään. Tällaisilla esityksillä suomalaiset laitetaan osalliseksi muiden sotiin, ja siksi se on pysäytettävä välittömästi. Esitykseen on ujutettu hyviäkin asioita — muun muassa lapsiperheiden tukeminen — mutta vain siksi, että eduskunnan istuvat puliveivarit tarvitsevat tulevaisuudessa taas ääniä. Hylätään tämä esitys ja tehdään uusi esitys, jossa on vain hyviä asioita ilman sotaan osallistumista.

Arvoiset kollegat, oletteko te tietoisia, että aidosti puolueeton Sveitsi ei ole toimittanut yhtään asetta Kiovan hallinnolle? Suomen toimittamat kertasingot, kranaatinheittimet ja rynnäkkökiväärit vain pitkittävät siviilien kärsimyksiä Ukrainassa. Venäjä ei käy Ukrainassa sotaa paikallista väestöä vastaan, vaan se on siellä rauhanturvatehtävissä ja puolustautuu Amerikkaa vastaan. Länsimaiden johtama liittouma on panostanut jo 100 miljardia euroa Kiovan hallinnon tukemiseen Venäjää vastaan eli Yhdysvaltain johtaman maailmanjärjestyksen tai oikeammin epäjärjestyksen tekohengitykseen.

Arvoisa puhemies! Tällä esityksellä ollaan laittamassa kansainvälisten välikäsien kautta 30 miljoonaa euroa lisää suomalaisten rahaa asetukseen Ukrainaan. Hyvät kollegat, tämä on viimeistä senttiä myöten laitonta. Nyt sotaa käyvään Ukrainaan toimitetulla aseavulla, sotarahoitusavulla ja koulutusavulla ei ole YK:n mandaattia, joten se on kansainvälisen oikeuden vastaista. Tämä lisäbudjettiesitys rikkoo myös meidän omia lakejamme, koska se saattaa Suomen sodan osapuoleksi. Lisäksi se on myös Suomen ja Venäjän välisen voimassa olevan naapurussopimuksen vastainen.

Arvoisa puhemies! Lopuksi on vielä todettava, että jos uskomme Interpolin, Europolin ja Suomen tullin kommentteja, osa Suomen Ukrainaan toimittamista aseista päättyy mustan pörssin kautta rikollisille ja terroristeille ja todennäköisesti myös Suomeen. Tämä on järkyttävää. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Kauma poissa, edustaja Kankaanniemi poissa, edustaja Hopsu poissa.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi verontilityslain 12 ja 12 f §:n ja tuloverolain 124 ja 124 b §:n muuttamisesta ja niihin liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 257/2022 vp

Pöytäkirja PTK 123/2022 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään valtiovarainvaliokuntaan. — Olkaa hyvä, ministeri Saarikko, 30 minuuttia tässä vaiheessa.

Keskustelu

15.01 Valtiovarainministeri Annika Saarikko (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos kollegoille tästä äskeisestä lisätalousarviokeskustelusta. Edustan siinä aina koko hallitusta ja pidättäydyn tässä salissa oman puolueeni näkemysten esittelystä — niille on toiset foorumit.

Nyt esittelen teille hallituksen esityksen numero 257, jolla on tarkoitus kompensoida kunnille varhaiskasvatusmaksujen alentamisesta aiheutuva maksutuottojen menetys, yksityisen hoidon tuen hoitolisän korotuksesta aiheutuvat kustannukset sekä yhteisöverotukseen tehtävästä veroperustemuutoksesta aiheutuvat verotuottomuutokset. Yhteisöveron jako-osuusmuutoksissa otetaan huomioon budjettiriihessä tehdyt päätökset. Niihin kuuluva päätös alentaa varhaiskasvatusmaksuja 70 miljoonalla eurolla, ja päätös korottaa yksityisen hoidon tuen hoitolisää 100 eurolla kuukaudessa. Lisäksi jako-osuusmuutoksissa huomioidaan elinkeinoverotuksen veroperustemuutosta koskeva hallituksen esitys, jossa on kysymys koneiden, kaluston ja muun niihin verrattavan irtaimen käyttöomaisuuden korotetuista poistoista.

Budjettiriihen päätöksen mukaisesti varhaiskasvatusmaksujen alentamisen sekä yksityisen hoidon tuen hoitolisän korotuksen vaikutuksia kompensoidaan kunnille verovuositasolla 100 miljoonalla eurolla yhteisöveron jako-osuuksia muuttamalla. Varhaiskasvatusmaksujen alennus ja yksityisen hoidon tuen hoitolisän korotus kasvattavat vuosina 23—29 kuntien pysyvää jako-osuutta ja jako-osuuksia 1,25 prosenttiyksiköllä ja pienentävät vastaavasti valtionosuutta.

Vaikkei vaikutuksia yksittäisiin kuntiin voida täsmälleen arvioida, voidaan kuitenkin sanoa, että varhaiskasvatusmaksujen alentamisen ja yksityisen hoidon tuen hoitolisän kompensatio kohdistuu yksittäisiin kuntiin hiukan epätasaisesti suhteessa varhaiskasvatusmaksujen alentamisen ja yksityisen hoidon tuen hoitolisän korottamisen kustannuksiin. Olennaista on, että kokonaisuudessaan nämä menetykset kunnille kompensoidaan, niin kuin hallitusohjelmassa on luvattu. Yhteisöveron jako-osuusesityksessä ehdotetut, korotettuja poistoja koskevaan esitykseen liittyvät jako-osuuksien muutokset kasvattavat kuntien yhteisöverotuottoja vuosina 24—25 sekä pienentävät vuosina 26—29 niin, että korotetuista poistoista aiheutuvat verotuottovaikutukset ovat kunnille neutraalit. Ja nämä kaikki jako-osuuksia koskevat muutokset verontilityslakiin ja tuloverolakiin on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 23 alusta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin valtiovarainvaliokuntaan.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi henkilöstörahastolain ja tuloverolain 65 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 265/2022 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

Tässäkin lähetekeskusteluun varataan ensi vaiheessa enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja. — Ministeri Haatainen, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.04 Työministeri Tuula Haatainen (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen tavoitteena on ollut tukea kasvua löytämällä keinoja vahvistaa ja monipuolistaa sekä tasa-arvoistaa suomalaista omistajuutta. Tämän saavuttamiseksi on tunnistettu joukko lyhyen ja pidemmän aikavälin toimenpiteitä, joista yksi oli ulottaa mahdollisuus perustaa henkilöstörahasto nykyistä pienemmille työpaikoille.

Henkilöstörahasto on henkilöstön omistama ja hallitsema rahasto, joka hallinnoi yrityksen sille suorittamia tulos- ja voittopalkkioita ja muita henkilöstörahastolain mukaisia varoja. Henkilöstörahastoihin kuuluvat kaikki yrityksen työntekijät. Niiden varat on sijoitettava varmalla ja tuottoisalla tavalla. Henkilöstö voi sijoittaa rahoja myös siihen yritykseen tai konserniin, jossa henkilöstö työskentelee.

Henkilöstörahastot mahdollistavat koko henkilöstön palkitsemisen yrityksen tavoitteiden saavuttamiseksi. Niiden avulla voidaan parantaa yrityksen ja viraston tai kunnan tuottavuutta ja kilpailukykyä. Ne myös sitouttavat työntekijöitä yrityksen toimintaan.

Arvoisa puhemies! Henkilöstörahastot ovat tärkeitä suomalaisen omistajuuden tasa-arvoistamiselle. Tämän esityksen myötä henkilöstörahaston voisi perustaa entistä pienemmissä yrityksissä. Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että henkilöstörahasto voitaisiin perustaa, jos yrityksen tai sen tulosityksikön työsuhteessa olevien henkilöiden määrä olisi säännöllisesti vähintään viisi ja liikevaihto tai sitä vastaava tuotto olisi rahastoa perustettaessa 100 000 euroa. Nykyisin henkilöstömäärää koskeva vaatimus on kymmenen työntekijää ja liikevaihtoa koskeva vaatimus on 200 000 euroa. Tämä on arvokas mahdollisuus entistä useammalle yritykselle sitouttaa ja palkita työntekijöitään.

Henkilöstörahaston voisi jatkossa perustaa myös, vaikka yrityksen henkilöstön määrä tai liikevaihto ei aluksi täyttäisikään vaatimuksia. Tämä koskisi tilanteita, joissa olosuhteisiin nähden voidaan pitää ilmeisenä, että vaatimukset tulevat täyttymään henkilöstörahaston kolmen ensimmäisen täyden tilikauden aikana. Poikkeus koskisi vain edeltävän vuoden aikana perustettuja uusia yrityksiä.

Lisäksi lakiin ehdotetaan muitakin uusia muutoksia, jotta se olisi paremmin sovellettavissa myös pienillä työpaikoilla. Muutokset liittyisivät ennen kaikkea henkilöstörahaston hallintoa koskeviin vaatimuksiin, jotka nykyisellään voisivat pienissä henkilöstörahastoissa olla epätarkoituksenmukaisia.

Pöytäkirja PTK 123/2022 vp

Esityksessä ehdotetaan lisäksi, että kahden tai useamman yrityksen yhteyteen voisi perustaa yhteisen henkilöstörahaston edellyttäen, että yrityksillä on keskenään sellainen taloudellinen tai toiminnallinen yhteys, että järjestelyä voidaan pitää henkilöstörahaston hoitamisen ja henkilöstörahaston jäsenten kannalta tarkoituksenmukaisena.

Samalla esityksessä ehdotetaan muutoksia, joille on koettu henkilöstörahastokäytännössä olevan tarvetta. Etupäässä tarkoituksena on tältä osin selkeyttää nykyistä oikeustilaa sekä muutoinkin toteuttaa säädöshuollon kannalta tarpeelliset muutokset lakiin.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1. päivänä huhtikuuta 2023. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 177/2022 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 11/2022 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Mennään keskusteluun. Edustaja Mäkynen, Jukka.

Keskustelu

15.08 **Jukka Mäkynen ps:** Kiitos, arvoisa puhemies! Meillä on toisessa käsittelyssä hallituksen esitys eduskunnalle laiksi naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain muuttamisesta, josta perussuomalaiset jättivät vastalauseen. Me perussuomalaiset pidämme tärkeänä sitä, että yhteiskunnassa tasa-arvo toteutuu kaikessa, myös varhaiskasvatuksessa, mutta nyt käsittelyssä oleva lakiesitys ei edistä tasa-arvoa eikä se tuo mitään lisäarvoa nykyiselle varhaiskasvatustilalle. Esitys on lähinnä ideologinen yritys pakottaa tuomaan kriittistä sukupuoliteoriaa lapsille jo varhaisessa vaiheessa. Tällaiset ideologiset hankkeet täytyy unohtaa, eikä lapsia ole syytä pakottaa miettimään mitään sukupuoli-identiteettiä hämmentäviä asioita — antaa leikki-ikäisten lasten kasvaa rauhassa ja kehittyä omaksi persoonakseen ilman turhaa ideologiaa lukemattomista eri sukupuolista, joita edes niistä puhuvat aikuiset eivät osaa määritellä. Yhteiskunnan tehtävä ei ole millään tavoin edistää intersektionaalisista ideologiaa totuutena tai syrjiä perinteisiä arvoja kannattavia vanhempia.

Asiantuntijalausunnoissa Kuntaliitto korosti, että suunnitelmallista tasa-arvotyötä toteutetaan jo nykyisellään kokonaisvaltaisesti alle kouluikäisten lasten kasvatusta ja opetustyössä eikä tämä uusi esitys toisi siihen lisäarvoa. Tämä esitys vain lisää jo ennestään ylikuormittunutta hallinnollista työtä ja kustannuksia. Lisäksi se aika on pois lasten hyvinvoinnista. Varhaiskasvatuksen henkilökunnan tulee voida keskittyä mahdollisimman täysimääräisesti lasten hoitoon ja tukemiseen eli olemiseen lasten kanssa. Sellaiset asiat kuin toisen kunnioittaminen, kiusaamisen ennaltaehkäisy ja kannustaminen erilaisiin yhteiskunnan

Pöytäkirja PTK 123/2022 vp

perustaitoihin leikin kautta ovat niitä hyviä asioita, joita tulee edistää varhaiskasvatuksessa. Mutta tällaisten eri sukupuolille ominaisten piirteiden kategorinen kritisointi luo ja tulee luomaan hämmennystä ja turvattomuutta, jonka vaikutukset näkyvät nykyajan kasvaneina mielenterveys- ja irrallisuusongelmina.

Ainoa asia, mitä tasa-arvon nimissä on suotavaa edistää, olisi saada enemmän miehiä töihin varhaiskasvatukseen. Se toisi myös lisäarvoa lähes täysin naisvaltaiselle alalle sekä toisi myös miesnäkökulmaa erilaisiin leikkeihin ja toimintoihin. Tästä ei ole paljon puhuttu, kun taas muilla aloilla tuodaan vahvasti esiin sekä nais- että mieskiintiöitä.

Totean, että lakiesitys on edellä esitettyyn perustuen lasten varhaiskasvatuksen kannalta turha tai jopa haitallinen sen hallinnollisen taakan [Puhemies koputtaa] lisäyksen vuoksi, jonka tarpeettomien tasa-arvosuunnitelmien laatiminen aiheuttaa resurssipulasta kärsivälle varhaiskasvatuksen henkilöstölle.

Arvoisa puhemies! Esitän, että lakiesitys tulee hylätä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Reijonen.

15.11 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Kannatan edustaja Mäkysen tekemää esitystä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Mäkelä.

15.12 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tämä perussuomalaisten tekemä esitys lakiehdotuksen hylkäämisestä on kannatettava, ja kannatankin sitä.

Olen joskus ihmetellyt, miten tasa-arvo nykyään pitäisi määritellä, ja tässä määritelmässä meitä auttaneet sosiaali- ja terveysministeriön tasa-arvoyksikkö, jossa oli pitkään tilanne sellainen, kun sieltä nettisivuilta katsoi henkilöstöluetteloa, että siellä ei ollut yhtään miesoletettua — nykyään kai täytyy sanoa ”miesoletettu” eikä ”mies”, se termi saattaa olla jo kielletty. Nyt sinne ilmestyi, oli yksittäinen mies saatu mukaan siihen tasa-arvoyksikköön, eli kaikki eivät ole enää siellä naisoletettuja. Eli onko tilanne sellainen, että todellinen tasa-arvo täyttyy vasta sitten, kun miehiä ei enää näy yhtään missään? Nythän Ylelläkin julkaistiin tänään kolumni, jossa sanottiin, että eduskunnan puhemiehistö ja erilaiset muutkin esimiehet ovat liian miespainotteisia. Ilmeisesti tämä kyseinen kolumnisti ei ole katsonut esimerkiksi puolueiden puheenjohtajien suuntaan tänä päivänä. Koulujärjestelmämme suorastaan syrjii ja syrjäyttää poikia, tulevia miehiä, ja pitäisi päinvastoin pyrkiä siihen, että olisikin miesten ja naisten tasa-arvon sijaan kohta jo enemmän miesten tasa-arvoa. Eli meidän täytyy pyrkiä ennemminkin siihen kuin laatia tällaisia turhanpäiväisiä suunnitelmia, joita tässä esitetään.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 74/2022 vp

Lakialoite LA 75/2020 vp, 45/2021 vp

Toimenpidealoite TPA 106, 142/2020 vp

Kansalaisaloite KAA 10/2019 vp

Pöytäkirja PTK 123/2022 vp

Valiokunnan mietintö StVM 21/2022 vp

Toinen käsittely, ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Toiseen käsittelyyn ja ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Nyt voidaan toisessa käsittelyssä hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Lopuksi päätetään ainoassa käsittelyssä toimenpidealoitteista. — Mennään keskusteluun, edustaja Reijonen.

Keskustelu

15.13 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Perussuomalaiset jättivät valiokunnassa mietintöön vastalauseen, koska esityksen sisältö ei riitä toteuttamaan sille asetettuja tavoitteita. Kannatamme lämpimästi hoitotakuun säätämistä, mutta katsomme, että se ei saa jäädä sanahelinän tasolle.

Nyt käsittelyssä oleva esitys on lähinnä vihervasemmistohallituksen viimeinen vaalitemppu, jossa hallitus, jälleen kerran, ratkaisee asian vain paperilla ja jättää sekä rahoituksen että käytännön toteutuksen seuraavan hallituksen ongelmaksi. Niin, näinhän sitovan hoitajamitoituksen kanssa on käymässä. Hallitus sääti lakiin ylvään tavoitteensa mutta joutui perääntymään siitä jo ennen hoitajamitoituksen voimaantuloa, koska ei ole hoitajia eikä hallitukselta löydy hyvinvointialueille lisää rahaa.

Arvoisa puhemies! Kuten hoitajamitoituksessa myös hoitotakuun toteutumisessa on ensisijaisesti kyse rahasta ja hoitajista. Hyvinvointialueet ovat itse arvioineet, että ensi vuoden budjetissa niille on osoitettu puolitoista miljardia liian vähän rahaa. Tämä puute ei mahdollista palveluiden parantamista, vaikka hallitus kuinka haluaisi. Puuttuva raha yhdistettynä hallituksen piilopuoluetuilla ja kallispalkkaisilla virkamiehillä pöhöttämään hallintoon johtaa siihen, että varsinaisesta käytännön työstä sekä palveluverkosta joudutaan karsimaan ja kansalaisilta palveluista perittäviä asiakasmaksuja korottamaan. Samaan aikaan laittomasti maassa olijoille hallitus haluaa tarjota jopa ilmaiset, nykyistä laajemmat terveyspalvelut. Tilanne ei näytä hyvältä — ei näytä hyvältä.

Arvoisa puhemies! Hoitajapula on tosiasia. Hoitajapula oli tosiasia jo ennen hallituskauden alkua ja ennen vaaleja. SDP kyllä esitti olevansa hoitajien asialla, mutta mitä se teki käytännössä? Korona-aikana ensin kyykytti hoitajia valmiuslailla ja sitten yritti pakottaa rokotuksiin estämällä rokottamattomien työnteon. Kaiken kruunatakseen se näytti kansainvälistä käsimerkkiä hoitajien oikeutetuille palkankorotusvaateille ja sääti pakkotyölain lakon murtamiseksi. Kun hoitajia kohdellaan vuodesta toiseen heittopusseina, hoitajapula ei tule hellittämään. Siihen tarvitaan asenteen muutosta ja myös palkassa näkyvää arvonnantoa hoitoalan veto- ja pitovoiman vahvistamiseksi.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset katsovat, että erityisesti mielenterveyspalveluiden osalta terveydenhuolto on vakavassa kriisissä. Palveluiden saatavuus riippuu niiden tarvitsijan asuinpaikasta ja maksukyvystä. Tasa-arvo ei toteudu, ja erityisesti lasten ja nuorten osalta tilanne on kestämaton. Palveluihin ei pääse silloin, kun tarvetta olisi, mikä johtaa ongelmien pahenemiseen. Ongelmien hoitamatta jättäminen tulee yhteiskunnalle pitkällä tähtäimellä hyvin kalliiksi paitsi inhimillisesti myös taloudellisesti, kun yhä useampi joutuu jäämään ennenaikaiselle työkyvyttömyyseläkkeelle.

Pöytäkirja PTK 123/2022 vp

Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten vastalause sisältää lausumien muodossa neljä konkreettista ehdotusta kriisiä korjaamaan, neljä hyvää ehdotusta:

Ensiksi edellytämme hallitukselta, että hoitotakuuta ei ratkaista vain paperilla kielitaidottomalla halpatyövoimalla vaan palkataan jo potilasturvallisuuden kannalta välttämättömästä pätevää, ammattitaitoista ja kansalliskielet osaavaa työvoimaa.

Toiseksi haluamme kannustaa hoitajia jatko-opintoihin tiivistämällä opintokokonaisuuksia ja lisäämällä mahdollisuuksia hyödyntää aikaisemmin hankittua osaamista tutkimuksissa.

Kolmanneksi haluamme parantaa mielenterveyspalveluita määrittämällä psykoterapian osaksi perusterveydenhuoltoa ja kohdentamalla siihen hyvinvointialueille riittävät resurssit.

Neljänneksi haluamme nostaa pitkäaikaissairauksien hoitoketjut osaksi hoitotakuuta.

Arvoisa puhemies! Teen perussuomalaisten vastalauseen mukaiset lausumat. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Koulumies.

15.18 Terhi Koulumies kok: Arvoisa puhemies! Myös kokoomus jätti vastalauseen tähän mietintöön ja teki siinä yhteydessä viisi lausumaesitystä. Teen ne samat lausumaehdotukset täällä, ja voin lukea ne tässä jokaisen:

Ensimmäinen kuului: ”Eduskunta edellyttää, että hoitojonojen purkamiseksi ja hoitotakuulainsäädännön toimeenpanon varmistamiseksi on viipymättä varattava riittävä rahoitus ja keinot henkilöstön veto- ja pitovoiman lisäämiseksi.”

Toinen lausuma oli seuraavanlainen: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo viipymättä eduskuntaan esityksen terapiatakuun toteuttamiseksi ja varmistaa sille tarvittavan rahoituksen.”

Kolmas lausuma: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus tuo viipymättä eduskuntaan lakiesityksen omatiimimallin käyttöönottamiseksi kaikilla hyvinvointialueilla hoidon jatkuvuuden ja laadun turvaamiseksi.”

Neljäs lausuma: ”Eduskunta edellyttää, että jos lasten huostaanoton tarve johtuu riittämättömistä palveluista, on sosiaalihuollon ja terveydenhuollon palvelut, mukaan lukien erityisesti mielenterveys- ja päihdepalvelut, tarjottava lapselle tai nuorelle sekä hänen perheelleen välittömästi.”

Viides lausuma: ”Eduskunta edellyttää, että hoitotakuulain vaikutuksia muuhun sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmän saatavuuteen, toimivuuteen ja resurssien riittävyyteen seurataan huolellisesti ja tarvittaessa ryhdytään viipymättä lainsäädännöllisiin toimenpiteisiin asian korjaamiseksi.”

Eli teen nämä kokoomuksen lausumaehdotukset.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Edustaja Mäkynen.

15.20 Jukka Mäkynen ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Reijosen tekemää esitystä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Lindén.

Pöytäkirja PTK 123/2022 vp

15.20 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Ihan muutama kommentti, lähinnä edustaja Reijosen puheenvuoroon.

Rahoitus on tässä kunnossa. Tähän sisältyy 73 miljoonan euron määräraha, joka on huomioitu valtion talousarviossa ensi vuodelle. Sen pidemmälle emme tietysti tee täällä sitovia rahoituspäätöksiä, mutta seuraavan vuoden tarve on 117 miljoonaa euroa, sitten 130 ja sitten 127. Nämä ovat rahoituksia, joista merkittävä osa rahoittuu sillä, että erikoissairaanhoidosta, jonne potilaat nyt hakeutuvat niissäkin tilanteissa, kun perusterveydenhuolto ei toimi, pystytään jossain määrin näitä kompensoimaan.

Toisin kuin edustaja Reijonen sanoi, henkilöstöpula ei tässä vaikuta samalla tavalla kuin hoitajamitoituksessa, koska jokainen suomalainenhan pääsee tällä hetkellä omalle lääkärilleen jo samalla viikolla, jos haluaa, kun maksaa sen itse. Tässä on ennen kaikkea kysymys siitä, kuka maksaa sen hoidon. Hoitajamitoituksen puolellahan vanhustenhoivassa tilanne on se, että sekä yksityisellä että julkisella sektorilla kärsitään hoitajavajeesta. Mutta meillä ei yksityinen sektori muuten kärsi lääkäri- eikä hoitajapulasta. Kysymys on siitä, että me ulotamme yhteiskunnan maksuvastuun koskemaan myös näitä nyt potilaiden itsensä maksamia palveluita.

Kolmas asia oli sikäli tietysti mielenkiintoinen, että esittämänsä kritiikin pohjalta, joka liittyy rahoitukseen ja henkilöstövajeeseen, perussuomalaiset esittivät lisää takuuta. Perussuomalaisethan eivät ole ymmärtääkseni hylkäämässä tätä lakia vaan esittivät takuun laajentamista, joka tietysti vaatii vielä enemmän rahaa ja henkilöstöä. Tämä on tietenkin mahdollista oppositiossa.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Mäkelä.

15.22 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Haluan vielä erikseen tuoda esille tuota perussuomalaisten lausumissa esitettyä yksityiskohtaa, että pitäisi olla myös kansalliskielet hyvin hallitsevaa työvoimaa. Tämä nousee merkittävään arvoon tulevaisuudessa, kun on näitä suunnitelmia hoitoalan työvoimapulan paikkaamiseksi esimerkiksi EU:n ulkopuolelta tuotavalla työvoimalla, niin että ei voi käydä niin, että suomalaisia vanhuksia hoidetaan sellaisten henkilöiden toimesta, joiden kanssa nämä vanhukset eivät käytännössä pysty kommunikoimaan yhteisen kielen puutteessa. Tämä on erittäin tärkeä asia huomioida vastaisuudessa ja tulevaisuudessa.

Sen lisäksi toisin esille, että ylipäänsä hoitoalan työvoimaongelmia ei pitäisi hallituksen omilla toimilla pahentaa. Eli esimerkiksi tämä täysin turha, perusteeton tartuntatautilain 48 a § elikkä koronarokotepakko, josta tiedettiin jo säädettäessä, että se ei tule hyödyttämään mitään, koska rokotevalmistajat olivat jo myöntäneet, että tartuntoja ne rokotteet eivät estä, mutta se silti säädettiin ja se on edelleen voimassa eikä sitä ole edes kumottu, vaan sen ilmeisesti ainoastaan annetaan raueta: se oli suuri vääryys, pahensi hoitoalan työvoimapulaa, ja sellainen ei saa enää koskaan uusiutua.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Reijonen.

15.24 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! On ollut puhe tästä sote-rahoituksesta ja siitä, että sote-rahoitus olisi muka kunnossa, mutta eihän se ole. Kun kerran joka sote-alue huutaa rahaa ja näyttää siltä, että niitä palveluitakin ruvetaan karsimaan, kun ei sitä rahaa nyt ole, niin ei se rahoitus kyllä ole silloin kunnossa.

Pöytäkirja PTK 123/2022 vp

On mielenkiintoinen tuo asia, että hallitus ekana poistaa näitä hoidon Kela-korvauksia, niin kuin on tehnyt, ja nyt sitten hallitus ilmoittaa, että kyllä hoitoon pääsee, jos maksaa itse. No, totta kai pääsee, jos itse maksaa, mutta kun just on ollut kyse niistä Kela-korvauksista, että ne poistettiin, niin tämä on vähän niin kuin ristiriitaista. Eli ei kyllä sote-rahoitus ole edelleenkaan kunnossa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja vielä edustaja Heikkinen, ilmeisesti kannattaa. — Edustaja Heikkinen, voitteko laittaa mikrofonin päälle, niin kannatuksenne kuuluu kauemmas?

15.24 Janne Heikkinen kok: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Koulumiehen tekemiä esityksiä.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Säteilyturvakeskuksesta sekä säteilylain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 137/2022 vp
Valiokunnan mietintö TaVM 23/2022 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 137/2022 vp sisältyvät 1.-2. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 18 b §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 202/2022 vp
Valiokunnan mietintö VaVM 26/2022 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 202/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 100/2022 vp
Valiokunnan mietintö HaVM 20/2022 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotus, jonka sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskusteluun, edustaja Mäkyne, Jukka, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.27 Jukka Mäkynen ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Näitä maahanmuuton edistämisalioitteita on tullut tässä syksyn mittaan tiuhaan tahtiin. Ilmeisesti niitä on kova kiire toteuttaa, että saadaan kaikki maahanmuuton kiristämistoimet kumottua. Edellisellä kerralla, kun tätä lakiesitystä käsiteltiin, jotkut edustajat kauhistelivat perussuomalaisten kylmää linjaa. Niin kylmältä kuin se kuulostaakin, tässä ei voida vedota humanismiin tai tunteisiin vaan ihan pelkkiin faktoihin.

Tässä esitetään, että kansainvälistä tai tilapäistä suojelua saavien alaikäisten henkilöiden perheenjäsenen ja muun omaisen osalta poistetaan turvattua toimeentuloa koskeva edellytys perheenjäsenen tai muun omaisen oleskeluluvan saamiseksi. Lakiesitys ei siis määrittele sitä, kuka on alaikäisen lapsen sukulainen, onko se serkun serkku, kaima vai kaukainen sukulainen. Tällaista lakiesitystä ei vain voi hyväksyä, ja kaikesta näkee, että taas on tuotu lakiesitys puolivalmiina ja kovalla kiireellä eduskunnan käsittelyyn.

Lisäksi ideologiset tavoitteet suorastaan huokuvat tästä. Meitä ehkä velvoittavat kansainväliset sopimukset, mutta tällainen laki on vain bonuksena sopimuksien päälle, ei vaatimuksena. Ymmärrän sen, että kun kysymyksessä on alaikäisen suojelua tarvitsevan edut tai sopeutuminen, tunteet astuvat kuvaan. Mutta järki pitää ottaa mukaan ja ajatella ennen kaikkea Suomen ja suomalaisten etua. Kuten perussuomalaisten vastalauseessa todetaan, toteutuessaan hallituksen esitys tulee luomaan jälleen yhden vetovoimatekijän humanitääriselle maahanmuutolle, ja se tulee näkymään niin sanotun ankkurilapsi-ilmiön yleistymisenä. Meitä saatetaan käyttää hyödyksi, koska se avaa siihen mahdollisuuden.

Meillä on täällä omassa maassa ihmisillä hätä kohoavien elinkustannusten takia, kaikilla eivät rahat riitä edes jokapäiväisten tarpeiden tyydyttämiseen. Lisäksi Suomi velkaantuu kovaa vauhtia. Nyt pitää ensin laittaa oma pesä kuntoon ja ottaa vieraita vasta sitten, kun meillä on siihen rahkeita. Muistakaa, että maahanmuutossa voi käyttää myös maalaisjärkeä ja miettiä myös sitä, hyödyttääkö se suomalaista yhteiskuntaa ja mitä se kaikki maksaa varsinkin tässä maailmantilanteessa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Purra, poissa. Edustaja Rantanen, poissa. — Edustaja Hopsu.

15.30 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Tämä esitys koskee ja mietintö koskee kahden ulkomaalaislain kohdan muuttamista, joissa puhutaan tilapäistä suojelua saavien alaikäisten lasten ja perheen yhdistämisen mahdollisuuksista.

Ensimmäinen esitys koskee toimeentuloedellytysten poistamista kansainvälistä tai tilapäistä suojelua saavien alaikäisten henkilöiden perheenjäseniltä ja muilta omaisilta perhe-sideperusteisen oleskeluluvan edellytyksenä. Ja jos tätä kutsutaan ideologiaksi, niin kyllä ihmisoikeuksista kiinni pitämistä ja lapsen oikeuksista kiinni pitämistä jonkunlaiseksi ideologiaksi voidaan kutsua, ja niistä kyllä olen valmis ja halukas pitämään kiinni.

Tämä esitys perustuu hallitusohjelmakirjaukseen, jonka mukaan selvitetään perheenyhdistämiseen liittyviä ongelmia sekä kansainvälistä suojaa saavien perheenkokoajiin sovellettavien tulorajojen kohtuullisuutta ottaen huomioon perhe-elämän suoja, lapsen edun toteutuminen ja muissa Pohjoismaissa sovellettavien toimeentuloedellytysten taso ja käytännöt.

Pöytäkirja PTK 123/2022 vp

Toimeentuloedellytyksen soveltaminen kansainvälisen suojelun tarpeen perusteella oleskeluluvan saaneisiin alaikäisiin perheenkokoajiin lopetetaan — eli hallitusohjelmassa tähän päädyttiin. Tätä esitystä nyt viedään läpi, ja tämä oli siinä lausuntoluonnoksessa vielä laajempana esityksenä kuin tässä nyt käsittelyyn päätyneessä esittelyssä. Tässä itse asiassa nämä ratkaisukäytännöt ovat jo perustuneet yksittäistapauksien harkintaan, jossa lapsen asema on huomioitu ja lapsen mahdollisuus saada olla oman perheensä kanssa, joten suurta muutosta tähän ei tule muuta kuin lain tasolla.

Tämä toinen esitys koskee lapsen alaikäisyyttä. Se olisi jatkossa sidottu perhesidehakemuksen vireilletuloajankohtaan hakemuksen ratkaisujankohdan sijaan, jolloin päästään irti siitä riippuvuudesta, että meillä näiden hakemusten kestot ovat saattaneet venyä hyvinkin erimittaisiksi, ja tässä siis eri lasten välistä tasa-arvoa turvataan tällä muutoksella.

Erittäin tervetulleita muutoksia molemmat.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Mäkelä.

15.32 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Suomessa oleskelu ei ulkomaalaiselle ole ihmisoikeus vaan se on etuoikeus.

Vaikka hallitus riitelee tällä hetkellä kymmenistä lakiesityksistä, niin silti näköjään joi-takin lakiesityksiä tuodaan hirveällä innolla läpi eduskuntaan, eli halutaan vesittää kaikki mahdolliset maahanmuuton tiukennukset, joita edellisellä hallituskaudella suurella vaival-la aikaan saatiin, ja löysentää asioita entisestäänkin.

Suomi voi soveltaa esimerkiksi perheenyhdistämisessä paljon tiukempia käytäntöjä kuin tällä hetkellä soveltaa, eli EU mahdollistaisi paljon tiukemmat käytännöt tässä kuten myös kansalaisuuden suhteen, mutta sen sijaan hallitus nyt tällä hetkellä löysentää näitä nykyisinkin liian löysiä käytäntöjä ja muodostaa sitä kautta humanitäärisen maahanmuu-ton vetovoimatekijän Suomeen. Jos sukulaisuuden käsitettä laajennetaan, niitä sukulaisia kyllä varmasti alkaa löytymään.

Niinpä esitänkin lakiehdotusten hylkäämistä perussuomalaisten vastalauseen mukaises-ti.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ja edustaja Mäkynen.

15.33 Jukka Mäkynen ps: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Mäkelän tekemää esi-tystä.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Reijonen.

15.34 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Tässä käsitellään tätä ulkomaalaisla-kia, ja kyllähän tämä on ihan hämmäntävää, jos miettii näitä perheenyhdistämisii ja muita ja sitä, miten sitä voidaan sukulaisuus määritellä tai sukulainen, tai sillä tavalla. Kohta voi to-siaan tuoda sukulaisen kaimankin tänne Suomeen. Ja sukulaisuushan määritellään eri maissa vähän eri tavalla. Etenkin tähän kaipaisi jotakin selkeyttä, koska nythän tämä on vä-hän niin kuin semmoinen määrittelemätön asia, että kuka tästä puhuu ja miten tämä mää-ritellään ja missä maassa se kerrotaan. Se on hyvin hämmäntävää.

Ja toisaalta minua harmittaa suunnattomasti tämä, että nyt aiotaan näitä terveydenhuol-topalveluja muutenkin laittomasti maassa oleville lisätä. Jos ollaan laittomasti maassa, niin

Pöytäkirja PTK 123/2022 vp

eikö se ole jo laitonta itsessään? Mutta kun palveluita lisätään, niin jotenkin tämä on aivan käsittämätöntä, missä ollaan menossa. Toivon, että hallitus vähän järkiintyy näissä asioissa ja miettii asioihin tärkeysjärjestystä. Jokainen maa huolehtii omasta kansastaan ensisijaisesti, ja sitten vasta jos sitä rahaa ylimääräiseksi jää, totta kai sitten sitä voidaan käyttää muuhun. Mutta kyllä kuitenkin se tärkeysjärjestys on pidettävä mielessä. — Kiitos.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

11. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sosiaalihuoltolain ja terveydenhuoltolain muuttamisesta sekä niihin liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 197/2022 vp

Valiokunnan mietintö StVM 24/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 11. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 24/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Yleiskeskustelua ei syntynyt.

Asian käsittely keskeytettiin.

12. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 99/2022 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 21/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 12. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 21/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Yleiskeskusteluun, edustaja Rantanen, edustaja Rantanen poissa. — Edustaja Mäkynen, Jukka paikalla.

Keskustelu

15.36 Jukka Mäkynen ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Tämä on jo tämän päivän toinen esitys maahanmuuton edistämiseksi. Näitä ideologisia esityksiä tulee nyt tiuhalla tahdilla. Kova kiire näköjään on, että saadaan kaikki maahanmuuton kiristämistoimet kumottua ennen hallituskauden loppua.

Tässä hallituksen esityksessä ehdotetaan ulkomaalaislain muuttamista siten, että kansallisen, pitkäaikaisen viisumin käyttöä laajennetaan uusiin kohderyhmiin, joita ovat opiskelijat, tutkijat, yritysten johtotehtävissä toimivat sekä edellä mainittujen perheenjäsenet. Lisäksi se koskisi opiskelijaluvan haltijaa, joka on menettänyt opiskelijalupakorttinsa. Teoriassa ajatus on kohtalainen mutta ei toimi käytännössä, ja miksi tämä ei toimi? Siksi, että se edistäisi ja helpottaisi maahantuloa keskimäärin vain yhdellä viikolla mutta aiheuttaisi

Pöytäkirja PTK 123/2022 vp

taas kuormitusta lupaprosessin käsittelyyn ja maksaisi liikaa, kuten SAK on asiantuntijalausunnossaan todennut. Lisäksi tästä niin sanotusta D-viisumista ei ole merkittävää kokemusta, miten tämä vaikuttaisi, ja näitä viisumeita on myönnetty ymmärtääkseni vain muutamia satoja. Tässä asiassa ei nyt kannata hätiköidä, koska taas yritetään kiireesti edistää maahanmuuttoa. Se näyttääkin olevan jälleen päätavoite, kun sitä laajennetaan opiskelu- puolelle.

Mitä sitten tulee työelämän puolelle, niin täytyy muistaa, että meillä Suomessa on jo yli 43 000 vieraskielistä työttömänä. Lisäksi yli 50 000 työtä pelkäämätöntä ukrainalaista on maassamme. Heidät täytyy työllistää ensin ja vasta sitten haikailla lisätyövoimaa ulkomailta.

Arvoisa puhemies! Suomi kouluttaa paljon ulkomaalaisia, suurimmat hakijaryhmät ovat venäläiset ja kiinalaiset. Tässä kannattaa nyt huomioida maailmanpoliittinen tilanne ja turvallisuus. Kuten suojelupoliisi on maininnut, tähän D-viisumiin opiskelupuolella sisältyy väärinkäytöksiä ja kansallista turvallisuutta vaarantavia seikkoja. Tämän lisäksi täytyy miettiä motiiveja, miksi ulkomaalaiset hakeutuvat Suomeen koulutettavaksi mutta heillä ei ole aikomustakaan jäädä tänne töihin opiskelujen jälkeen. Tämä ei edistä Suomen työvoimapulaa, vaan meidän avokätinen asumisperusteinen sosiaaliturva on se asia, joka houkuttaa enemmän kuin se työ. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Hopsu.

15.38 Inka Hopsu vihr: Arvoisa puhemies! Olisipa hyvä, jos yrittäjät olisivat kuuntele- massa tätä debatointia, sillä kun yrittäjät työvoimapulaa peräävät, kyllä perussuomalaisilta usein tulee sekin vastaus, että ollaan valmiita näitä työperäisen maahanmuuton toimia edis- tämään. Tässä nimenomaan tämä D-viisumi on hyvin kapealle joukolle tarkoitettu. Tässä esityksessä nimenomaan lisätään opiskelijoita, sertifioitujen työnantajien työntekijöitä, yritysten johtotehtävissä toimivia ja heidän perheenjäseniään, eli hyvin kapealle joukolle on tämä muutos, ja jos sitäkin vastustetaan, niin en kyllä tiedä, millä tavalla sitä työperäistä maahanmuuttoa ollaan valmiita edistämään.

Itse menettelyyn ei ehdoteta muutosta, vaan Maahanmuuttovirasto myöntäisi D-viisu- min hakemuksesta oleskeluluvan myöntämisen yhteydessä. Olen samaa mieltä, että tämä maahantulon nopeutuminen vain viikolla on liian vähän, ja vielä parempi menettely olisi, että oleskeluluvan hakeminen olisi mahdollista Suomen rajalla ja tunnistautumiset ja muut prosessin osat pystyttäisiin tekemään täällä ja että myös sähköinen tunnistautuminen saa- taisiin käyttöön jatkossa. Mutta ne eivät tähän esitykseen sisälly. Tällä helpotetaan ja no- peutetaan nyt sitten viikon verran.

Me tarvitsemme tämäntyyppisiä esityksiä työvoimapulan helpottamiseksi. Eilen tapa- sin teknologiateollisuutta, joka kertoi, että seuraavien kymmenen vuoden aikana he tarvit- sevat 130 000 uutta työntekijää. Kauppakamarin tekemässä kyselyssä 74 prosenttia yrittä- jistä kertoi, että yrittäjien tarvitsemasta osaavasta työvoimasta on pulaa tai merkittävästi pulaa, mikä estää yrityksen kasvua. Suurimmat haasteet ulkomaalaisten osaajien rekrytoi- tiin ja vuokraukseen liittyen liittyvät juuri monimutkaiseen ja hitaaseen oleskelulupapro- sessiin sekä edellä aiemmin käsiteltyyn perheen yhdistämiseen, ja sitten on Suomeen aset- tumiseen liittyviä ongelmia, jotka liittyvät osittain meidän hyvin rasistiseen asenneilmapii- riin — sanon näin siksi, että EU:n mittauksissa tämä on ollut Suomen haaste.

Pöytäkirja PTK 123/2022 vp

Lisäksi esityksessä ulkomaalaislain muuttamisesta esitetään Maahanmuuttoviraston toimivallan siirtämistä ulkoministeriölle siltä osin kuin kyse on oleskelulupien myöntämisestä diplomaattiperheiden 18—19-vuotiaille nuorille. Kun he ovat täysikäisyyden vuoksi joutuneet tähän meidän normaaliprosessiin, niin sen laatu on diplomaateille paljastunut ja ollut hyvin huonoa maakuvan luomista heidän suuntaansa — jonot ja maahantulon vaikeus ovat näkyneet. Tämä on juuri päinvastainen viesti kuin se, joka meidän pitäisi kansainvälisesti antaa työperäisen maahanmuuton tänne saamiseksi.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Reijonen.

15.41 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Nyt käsitellään ulkomaalaislakia ja siihen tulevia muutoksia. Tässä on noussut esille rasismi, mutta oikeastaan moni asia tämänlaiseen maahanmuuttoon liittyen voi olla enemmän realismia, jos mietitään. En ainakaan itse pidä, että täällä rasismia harrastettaisiin, mutta tämä realismi on tärkeää, mitä perussuomalaiset harrastavat.

Olisi ollut ihan mielenkiintoista kysyä, mutta ministeri ei ole nyt paikalla, mitä tämä D-viisumi käytännössä tulee maksamaan yhteiskunnalle. Tämä olisi ainakin minua kiinnostanut. Ne kustannukset on hyvin tärkeää tietää. Monasti ainakaan tämän hallituksen aikana kustannuksia ei ole aina esitetty, mitä mikäkin maksaa, niin että mennään vähän niin kuin mututuntumalla, että maksaa, minkä maksaa, mutta ei kukaan tiedä, mitä maksaa. Ainanahan aate jotakin maksaa, mutta ehkä enemmän realismia tarvittaisiin. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Mäkelä.

15.42 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Tämä on ehkä pieni mutta täysin turha löysennys taas kerran Suomen maahanmuuttopolitiikkaan, jota ei pysty pykälämuutosten tasolla korjaamaan, joten sitten toisessa käsittelyssä tulemme esittämään perussuomalaisten vastalauseen mukaisen hylkäysehdotuksen tälle lakiesitykselle.

Toisin erityisesti esille tuosta vastalauseestamme sen, että sisäministeriön lausunnonkin mukaan Venäjältä ja Kiinasta kotoisin olevat hakijat muodostavat suuren hakijaryhmän tämän viisumin osalta. Eli tähän liittyy myös turvallisuuspoliittinen aspekti siinä, jos venäläisiä tai kiinalaisia tulee Suomeen tällaisella viisumilla, koska Kiinassahan on ihan säädetty laki, jonka mukaan kiinalaisen täytyy vakoilla valtion lukuun, jos valtio sitä vaatii, ja sellaisen lain noudattamatta jättämisestä on Kiinassa suuret rangaistukset. Eli voidaan kysyä: haluammeko erityisesti tuoda Kiinasta tänne osajia avainaloille avaintehtäviin tällaisilla velvoitteilla, jotka heidän kotimaansa heille asettaa?

Ylipäänsä kun puhutaan työperäisestä maahanmuutosta, sillähän tarkoitetaan käytännössä aina EU-alueen ulkopuolista maahanmuuttoa, eli EU-alueeltahan voi tulla Suomeen tekemään töitä, ja silloin kysymys ei ole työperäisestä maahanmuutosta, joka tällaisia lupia vaatii. EU:n alueella on 500 miljoonaa ihmistä. Miksi työnantajat väittävät, ettei Suomesta löydy henkilöitä, joilla olisi osaamista tai joita voisi kouluttaa näihin työtehtäviin, tai miksei näitä henkilöitä löydy koko 500 miljoonan hengen EU-alueelta? Väitän, että kysymys tässä ei ole työvoimapulasta, vaan kysymys on palkanmaksuhaluttomuudesta, haluttomuudesta ottaa vastuuta ihmisten kouluttamisesta ja työllistämisestä sekä halusta saada valmista helpolla. Tällaista meidän ei tule lainsäädännöllä tukea.

Pöytäkirja PTK 123/2022 vp

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Edustaja Mäkynen.

15.44 Jukka Mäkynen ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Oli ilo kuunnella edustaja Mäkelän loistavaa kommentointia. Sieltä tuli se fakta, mitä tuolla vasemmassakin laidassa voitaisiin kuunnella joskus.

Edustaja Hopsulle minä voisin sanoa, mutta hän nyt sattui ensin perussuomalaisia tuossa mollaamaan ja sitten saman tien lähti karkuun täältä eli ei hän halunnutkaan päästä meidän kanssa keskustelemaan asiasta. Niin kuin minä puheessani kerroin, meillä on noin 85 000 ulkomaalaista työtöntä. Millä tavalla ne nyt eroavat siitä ulkomaalaisesta työvoimasta, kun ne sattuvat olemaan työttöminä? Suomen sosiaalihuollossa on sellainen rakenteellinen ongelma, että kaikki, jotka tänne tulevat, pääsevät suoraan sosiaalihuollon piiriin. Nyt halutaan jopa paperittomat sinne.

Sen verran voin sanoa, että tunnen muutaman yrittäjän, jotka työllistävät satoja ulkomaalaisia henkilöitä, eikä heillä ole mitään ongelmaa siinä. Homma toimii, ja he saavat myös sen palkan, mitä Suomessa kuuluu lain mukaan maksaa. Minä arvostan sitä, mutta näitä minä en arvosta, jotka tulevat tänne sosiaaliturvan vuoksi. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja vielä edustaja Reijonen.

15.45 Minna Reijonen ps: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tästä ulkomaalaislaista tässä otettiin just äsken puheeksi myös nämä, jotka ovat saaneet kielteisen turvapaikkapäätöksen, ja tuossa äsken kun käytiin lisätalousarviota läpi, niin siellä tosiaan sanotaan, että kielteisen turvapaikkapäätöksen saaneiden henkilöiden kiireellisten sosiaalipalveluiden järjestämiseen tulee taas lisää puoli miljoonaa. Jotenkin tuntuu, että tämmöisenä aikana pitäisi kuitenkin aina miettiä, mikä ja minkä maan kansalaiset ovat meille tärkeitä, että ne ovat ne suomalaiset, joihinka meidän pitäisi panostaa. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 99/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

13. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi terveydensuojelulain muuttamisesta sekä siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 196/2022 vp
Valiokunnan mietintö StVM 25/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 196/2022 vp sisältyvien 1.-4. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

14. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rakennusten varustamisesta sähköajoneuvojen latauspisteillä ja latauspistevalmiuksilla sekä automaatio- ja ohjausjärjestelmillä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 238/2022 vp

Pöytäkirja PTK 123/2022 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 9/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 14. asia. Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 9/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Mennään yleiskeskusteluun. Edustaja Reijonen.

Keskustelu

15.47 Minna Reijonen ps: Kiitos, arvoisa puhemies! Tosiaan kun näitä sähköajoneuvojen latauspisteitä suunnitellaan tehtäväksi erilaisiin paikkoihin, niin varmaan kannattaisi kyllä kuitenkin tätä tarkemmin miettiä, mihin kaikkeen ja minkälaiset kustannukset näistä tulevat julkisiin rakennuksiin ja muun muassa omakotitaloihin. Tämä on hyvin vaihtelevaa käytäntöä ollut, ja monenlaisia ohjeistuksia tulee. Eri puolella Suomea on ollut jopa erihintaista sähköä, mikä tulee vähän erilaisten pistorasioiden kautta. Tavallaan sitä ihmettelen, ja kyllä siihen semmoista järkevyyttäkin pitäisi saada ja miettiä, miten se nyt kannattaa laittaa. Jos ihan kaikkiin kerrostaloihin määrätään laitettavaksi hirveästi näitä asioita, julkisiin rakennuksiin ja parkkipaikoille ja muuten, niin ehkä tuntuu, että onko tämä nyt mennyt liiallisuuksiin. Pitää kuitenkin muistaa, että sähköautoilu on varmasti hyvä asia mutta ei se ihan kaikille vielä lähipäivinä tule ja kuitenkin näitä dieselautoja ja ihan tavalisia bensiiniautoja tarvitaan. Jonkunlaista semmoista järkevyyttä ja vähän harkintaa enemmän tähänkin toivoisin. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 238/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

15. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yhteishallinnosta valtion tukemissa vuokrataloissa sekä laiksi tupakkalain 2 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 182/2022 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 10/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 182/2022 vp sisältyvien 1.-2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

16. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi asumisneuvonnan tuesta kunnille vuosina 2023–2027

Hallituksen esitys HE 129/2022 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 11/2022 vp

Pöytäkirja PTK 123/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 129/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

17. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain sekä Liikenne- ja viestintävirastosta annetun lain 3 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 170/2022 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 15/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 170/2022 vp sisältyvien 1.-2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

18. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain ja kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta annetun lain 14 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 135/2022 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 22/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 18. asia. Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö HaVM 22/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä. — Yleiskeskusteluun. Edustaja Virta, edustaja Virta poissa. — Edustaja Mäkynen.

Keskustelu

15.51 **Jukka Mäkynen ps:** Kiitos, arvoisa puhemies! Tässä on nyt hallituksen esitys, joka tietysti tarkoittaa varmasti hyvää, että kotoutetaan, mutta minä ihmettelen sitä, että kun näitä esityksiä tehdään ja näitä lakipykäläiä sinne lisätään, sitten esimerkiksi kaupungeille, jotka näitä asioita työstävät, ainut asia siinä kotouttamisessa on se, että tehdään puolentoista sentin vahvuudelta aanelosia täyteen tekstiä, minkä jälkeen se valtuustossa hyväksytään ja sen jälkeen se unohdetaan jonnekin hyllylle, ja se kotouttaminen ei todellakaan toimi yhdessäkään kaupungissa. Kaupungissa laitetaan maahanmuuttajat samoihin kerrostaloihin, joissa kaikki puhuvat samaa kieltä tai lähes samaa kieltä, ja he yhdistyvät eivätkä ole missään tekemisissä suomalaisten ihmisten kanssa, ja sitten puhutaan kotouttamisesta.

Tämän minä vain halusin sanoa, että tämä on aivan käsittämätöntä touhua. Kun se kotouttamispaperi tehdään, niin sitä pitää myös noudattaa kaupungissa ja valtionkin pitää katsoa, että sitä noudatetaan. — Kiitos, ei muuta.

Yleiskeskustelu päättyi.

Pöytäkirja PTK 123/2022 vp

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 135/2022 vp sisältyvien 1. ja 2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

19. Hallituksen esitys eduskunnalle rajanylitystietojärjestelmää ja Euroopan matkustustieto- ja -lupajärjestelmää koskevaksi täydentäväksi lainsäädännöksi

Hallituksen esitys HE 173/2021 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 23/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 173/2021 vp sisältyvien 1.-7. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

20. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi poliisilain 9 luvun 1 ja 10 §:n muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 151/2022 vp

Toimenpidealoite TPA 69/2021 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 24/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 151/2022 vp sisältyvien 1.-14. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

21. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 29 ja 50 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 229/2022 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 15/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 229/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.

22. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain ja vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 158/2022 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 16/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 158/2022 vp sisältyvien 1.-2. lakiehdotuksen sisällön mietinnön mukaisena. Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 123/2022 vp

23. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tuloverolain väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 204/2022 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 27/2022 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 204/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

24. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 169/2022 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 12/2022 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 169/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

25. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain 2 a ja 4 luvun muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 180/2022 vp

Valiokunnan mietintö StVM 23/2022 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 180/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

26. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain, sosiaalihuoltolain ja sosiaalihuoltolain 52 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 178/2022 vp

Valiokunnan mietintö StVM 22/2022 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 178/2022 vp sisältyvät 1.-3. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen. Asian käsittely päättyi.

Pöytäkirja PTK 123/2022 vp

27. Hallituksen esitys eduskunnalle Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Vietnamin sosialistisen tasavallan välillä tehdyn sijoitussuojasopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä Vietnamin kanssa sijoitusten edistämisestä ja suojaamisesta tehdystä sopimuksesta annetun lain kumoamisesta

Hallituksen esitys HE 199/2022 vp

Valiokunnan mietintö UaVM 11/2022 vp

Osittain ainoa, osittain toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Osittain ainoaan, osittain toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 27. asia. Asian käsittely keskeytettiin 11.11.2022 pidetyssä täysistunnossa. Ensin päätetään ulkoasiainvaliokunnan mietinnön UaVM 11/2022 vp pohjalta ainoassa käsittelyssä sopimuksesta ja sitten toisessa käsittelyssä lakiehdotuksesta.

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksessä HE 199/2022 vp tarkoitetun sopimuksen. Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 199/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Sopimuksen ainoa ja lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

28. Hallituksen esitys eduskunnalle kansainvälisen merenkulun turvalaitejärjestön perustamisesta tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

Hallituksen esitys HE 187/2022 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 10/2022 vp

Osittain ainoa, osittain toinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Osittain ainoaan, osittain toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 28. asia. Ensin päätetään liikenne- ja viestintävaliokunnan mietinnön LiVM 10/2022 vp pohjalta ainoassa käsittelyssä sopimuksesta ja sitten toisessa käsittelyssä lakiehdotuksesta.

Keskustelua ei syntynyt.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esityksessä HE 187/2022 vp tarkoitetun sopimuksen. Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 187/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Sopimuksen ainoa ja lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

29. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivan ajoneuvon hankinnan sekä ajoneuvon vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivaksi muuntamisen määräaikaudesta tukemisesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 171/2022 vp

Valiokunnan mietintö LiVM 11/2022 vp

Pöytäkirja PTK 123/2022 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyn, hallituksen esitykseen HE 171/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen. Lakiehdotuksen toinen käsittely päättyi. Eduskunta hyväksyi mietintöön sisältyvän lausumaehdotuksen. Asian käsittely päättyi.

30. Yhdenvertaisuusvaltuutetun kertomus eduskunnalle 2022

Kertomus K 7/2022 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 12/2022 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 16.11.2022 pidettävään täysistuntoon.

31. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain, Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 6 §:n ja sakon täytäntöönpanosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 89/2022 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 13/2022 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 16.11.2022 pidettävään täysistuntoon.

32. Hallituksen esitys eduskunnalle tiettyjä pinta-ala- ja eläinperusteisia tukia koskeviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 165/2022 vp

Toimenpidealoite TPA 18/2019 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 14/2022 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 16.11.2022 pidettävään täysistuntoon.

33. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi maatalouden rakennetuista annetun lain, porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain ja kolttalain sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 164/2022 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 15/2022 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 16.11.2022 pidettävään täysistuntoon.

Pöytäkirja PTK 123/2022 vp

34. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi yhteisen maatalouspolitiikan strategiasuunnitelman hallinnoinnista ja maaseudun kehittämisen tukemisesta rahoituskaudella 2023—2027 sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 166/2022 vp

Valiokunnan mietintö MmVM 16/2022 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 16.11.2022 pidettävään täysistuntoon.

35. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi vuoden 2023 tuloveroasteikosta ja eräiden tuloverotusta koskevien säännösten muuttamisesta ja kumoamisesta

Hallituksen esitys HE 153/2022 vp

Toimenpidealoite TPA 106/2022 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 28/2022 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 16.11.2022 pidettävään täysistuntoon.

36. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulosottokaaren 4 luvun 48 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 216/2022 vp

Lakialoite LA 88/2020 vp, 38/2022 vp

Valiokunnan mietintö LaVM 15/2022 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 16.11.2022 pidettävään täysistuntoon.

37. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on keskiviikkona 16.11.2022 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 16.04.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Maija-Leena Paavola